

ตราประจำจังหวัดระยอง

เกาะในภาพ คือ เกาะเสม็ด ซึ่งอยู่นอกชายฝั่งของตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง เป็นเกาะที่มีมะพร้าวมาก หาดทรายขาวสะอาดเหมือนน้ำตาลทราย

พลับพลาในภาพ หมายถึง พลับพลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างไว้เป็นที่ประทับระหว่างเสด็จประพาสเกาะนี้

คำขวัญประจำจังหวัดระยอง

“ผลไม้รสล้ำ อุตสาหกรรมก้าวหน้า น้ำปลารสเด็ด เกาะเสม็ดสวยหรู สุนทรภู่กวีเอก”

สีประจำจังหวัด

สีแดง หมายถึง สีนักสู้ที่พระเจ้าตากได้กอบกู้ประเทศชาติพักกองทัพที่ใต้ต้นสะตือ วัดลุ่ม จังหวัดระยอง

สีเหลือง หมายถึง สีรักชาติ

สีน้ำเงิน หมายถึง สีแห่งความสดใส สีแห่งความเย็น สีของน้ำทะเล ซึ่งจังหวัดระยองมีทางติดทะเลยาวไกลถึง 100 กม.

ต้นไม้ประจำจังหวัด ต้นประดู่

ดอกไม้ประจำจังหวัด ดอกประดู่

ต้นไม้พระราชทาน ต้นสารภีทะเล

****

1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

1.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปและสถานการณ์การพัฒนาจังหวัด

ตามหลักฐานและประวัติศาสตร์ ระยองเริ่มมีชื่อปรากฏในพงศาวดารเมื่อปี พ.ศ. 2113 ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา

ส่วนประวัติดั้งเดิมก่อนหน้านี้ เป็นเพียงข้อสันนิษฐานที่พอจะเชื่อถือได้ว่าระยองน่าจะเป็นเมืองที่ก่อสร้างขึ้นสมัยขอม คือ เมื่อประมาณ พ.ศ.1500 ซึ่งสมัยที่ขอมมีอำนาจครอบคลุมอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิ มีเมืองนครธมเป็นราชธานี ขอมได้สร้างเมืองนครพนมเป็นเมืองหน้าด่านแรกมีเมืองพิมายเป็นเมืองอุปราช และได้สถาปนาเมืองลพบุรีขึ้นเป็นเมืองสำคัญด้วย ส่วนทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองนครธม เมืองหน้าด่านเมืองแรกที่ขอมสร้างก็คือเมืองจันท์บูรหรือจันทบุรีในปัจจุบันนี้

เมื่อขอมสร้างเมืองจันทบุรีเป็นเมืองหน้าด่านอารยธรรมของขอมจึงแพร่เข้ามาสู่แคว้นทวารวดี จึงอนุมานว่าขอมเป็นผู้สร้างเมืองระยองนี้ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นในสมัยใด โดยนักโบราณคดีได้สันนิษฐานจากหลักฐานที่ค้นพบคือซากหินสลักศิลปะแบบขอมรูปต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ที่บ้านดอน บ้านหนองเต่า ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง กับมีคูค่ายและซากศิลาแลง ศิลปะแบบขอมที่บ้านคลองย้ายร้า ตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย

นอกจากนี้เมืองระยองยังมีความเกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์ ครั้งสำคัญของชาติไทยกล่าวคือเมื่อปี พ.ศ. 2309 พม่ายกทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาด้วยกำลังพลมหาศาล ฝ่ายไทยมีกำลังน้อยและขาดความสามัคคี พระยาวชิรปราการหรือพระยาตาก ซึ่งถูกเกณฑ์ไปช่วยป้องกันกรุงศรีอยุธยาได้นำไพร่พลเข้าต่อสู้ป้องกันรักษากรุงฯ ไว้อย่างสุดความสามารถจนกระทั่งเห็นว่าไม่อาจรักษากรุงฯได้ต่อไปแล้วจึงได้รวบรวมกำลังพลประมาณ 500 คน ตีฝ่าวงล้อมของข้าศึกออกมามุ่งหน้าสู่ภาคตะวันออกได้เดินผ่านเมืองต่างๆ โดยมาหยุดพักไพร่พลที่เมืองระยองผูกช้างทรงที่ใต้ต้นสะตือ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล (ปัจจุบันต้นสะตือยังคงปรากฏเป็นหลักฐาน) พระยาตากได้ปราบปรามคณะกรรมาการเมืองที่แข็งข้อและได้รวบรวมพลที่เมืองระยอง ข้าราชการและประชาชนผู้จงรักภักดีได้พร้อมใจกันยกย่องสถาปนาพระยาตากขึ้นเป็น **“เจ้าตากสิน”** เมื่อ พ.ศ. 2310 ณ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล เมืองระยองนี้เองต่อมาได้เดินทัพไปตีเมืองจันทบุรี ยึดเป็นที่มั่นและกอบกู้อิสรภาพจากพม่าได้ในที่สุด

1) ด้านกายภาพ

(1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดระยองมีภูมิประเทศ เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแอ่งลุ่มน้ำระยองและที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป โดยมีพื้นที่ทิวเขา 2 แนวคือทิวเขาชะเมาทางทิศตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตรและทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจากอำเภอเมืองระยองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด มีแม่น้ำสายสั้นๆ ซึ่งเกิดจากเทือกเขาจันทบุรีและเทือกเขาบรรทัดไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำที่สำคัญได้แก่แม่น้ำบางประกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น ลักษณะชายฝั่งทะเลมีหาดทรายสวยงามและมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเลียบตามแนวชายฝั่งนับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปสามารถออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. หาดทรายและสันทราย มีความลาดชันต่ำตามแนวตะวันออกถึงตะวันตก มีความยาวของแนวชายหาดประมาณ 100 กิโลเมตร โดยมีชายหาดเริ่มตั้งแต่อำเภอบ้านฉางไปสิ้นสุดที่อำเภอแกลง

2. ที่ลุ่มต่ำและที่ราบเรียบ ปรากฏอยู่บริเวณทางทิศใต้ ถัดจากแนวสันทรายมาทางทิศเหนือเป็นหย่อมๆ ตามแนวทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตก ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองระยอง โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มต่ำ น้ำทะเลท่วมถึง มีน้ำแช่ขังตลอดทั้งปีหรือเกือบทั้งปี ส่วนบริเวณที่ราบเรียบพบตามแนวใกล้ลำน้ำ หรือพื้นที่ต่อเนื่องจากที่ลุ่มต่ำอยู่ไม่ไกลจากทะเล โดยพบอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดระยองเป็นส่วนใหญ่ มีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน

3. ลูกคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอนชัน จังหวัดระยองมีลักษณะภูมิประเทศแบบลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชันและเนินเขาเป็นส่วนใหญ่ โดยอยู่เหนือขึ้นไปจากที่ราบเรียบและที่ลุ่มต่ำ มีความลาดชันประมาณร้อยละ 3-16 ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ที่เหลือจากการกัดกร่อน เป็นส่วนใหญ่

4. บริเวณที่เป็นเนินเขาและที่ลาดเชิงเขา มีลักษณะเป็นเนินเขาลูกเล็กๆ ติดต่อกันไปหรือเป็นที่ลาดเชิงเขา ที่มีความลาดชันตั้งแต่ร้อยละ 16 ถึงไม่เกินร้อยละ 35 สภาพพื้นที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง มีทั้งที่เป็นพื้นผิวที่เหลือจากการกัดกร่อนและพื้นที่หินดินดานเชิงเขา

5. ที่สูงชันและภูเขา เป็นพื้นที่บริเวณที่มีความลาดชันเกินร้อยละ 35 และมีระดับสูงจากพื้นที่บริเวณรอบๆ ตั้งแต่ 150 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางขึ้นไป จังหวัดระยองมีลักษณะภูมิประเทศแบบเขา และภูเขาจานวนมากอยู่ทางตอนเหนือติดต่อกับจังหวัดชลบุรี ส่วนทางด้านตะวันออกมีแนวเขาติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี และมีแนวเขายาวตามแนวเหนือ-ใต้ บริเวณตอนกลางจังหวัดระยองในเขตอำเภอบ้านค่าย

ที่ตั้ง อยู่ทิศตะวันออกของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 12 – 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 – 102 องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 3,552 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,220,000 ไร่ อยู่ห่างจากรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 179 กิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่ออำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี
ทิศใต้ ติดชายฝั่งอ่าวไทย ยาวประมาณ 100 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก ติดต่อเขตอำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันตก ติดต่อเขตอำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

รูปที่ 1 แผนที่จังหวัดระยอง

(2) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดระยอง อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมจากทิศตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่และเป็นลมที่พัดผ่านทะเลนำความชื้นและไอน้ำเข้าสู่จังหวัด ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกโดยทั่วไป ลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนลมทะเลพัดผ่านตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด บริเวณชายฝั่งทะเลเย็นสบาย ฤดูฝนจะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี จังหวัดระยองมี 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ ฤดูนี้อุณหภูมิของจังหวัดระยอง ไม่ลดต่ำมากเหมือนภาคอื่นๆ เพราะเขตนี้อยู่ปลายมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ก็ยังมีชายฝั่งทะเลจึงทำให้จังหวัดระยอง ไม่หนาวเย็นมากนัก

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้มีลมตะวันออกเฉียงใต้และลมเฉื่อยจากทะเลในตอนบ่ายพัดมาร่วมกับลมตะวันออกเฉียงใต้ จึงท่าให้ลมมีกำลังแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นฝั่งทะเลระยองในระยะเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนจึงมีคลื่นลมค่อนข้างแรงในตอนบ่ายและเย็น ท่าให้อุณหภูมิไม่สูง อากาศจึงไม่ร้อนมากนัก

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ซึ่งจะนำความชื้นจากทะเลอันดามันพัดผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคตะวันออก ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกทั่วไป

ตารางที่ 1 ปริมาณฝนเป็นรายเดือน พ.ศ. 2561 – 2562

เดือน	ปี พ.ศ.2561				ปี พ.ศ.2562			
	ปริมาณฝน	จำนวนวันฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด	วันที่ปริมาณฝนสูงที่สุด	ปริมาณฝน	จำนวนวันฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด	วันที่ปริมาณฝนสูงที่สุด
รวม	**1,008.2**	**133**	**67.9**	**24 พ.ค.61**	**946.0**	**121**	**107.6**	7 เม.ย.62
มกราคม	5.6	4	2.2	23 ม.ค.61	4.9	5	4.1	8 ม.ค.62
กุมภาพันธ์	16.6	5	6.5	26 ก.พ.61	6.3	7	6.0	26 ก.พ.62
มีนาคม	120.1	9	46.7	9 มี.ค.61	105.4	7	50.2	15 มี.ค.62
เมษายน	139.1	11	63.4	28 เม.ย.61	133.3	5	107.6	7 เม.ย.62
พฤษภาคม	152.7	15	67.9	24 พ.ค.61	197.2	15	71.9	12 พ.ค.62
มิถุนายน	97.3	16	32.9	11 มิ.ย.61	94.6	18	15.3	10 มิ.ย.62
กรกฎาคม	19.1	12	7.0	17 ก.ค.61	82.7	11	22.9	3 ก.ค.62
สิงหาคม	107.6	16	26.1	19 ส.ค.61	20.4	17	7.2	4 ส.ค.62
กันยายน	152.9	18	46.2	18 ก.ย.61	193.4	19	51.1	15 ก.ย.62
ตุลาคม	127.4	15	23.2	12 ต.ค.61	84.3	13	42.4	28 ต.ค.62
พฤศจิกายน	67.2	8	38.7	19 พ.ย.61	20.0	3	12.1	7 พ.ย.62
ธันวาคม	2.6	4	1.4	8 ธ.ค.61	3.5	1	3.5	27 ธ.ค.62

หมายเหตุ : หน่วยเป็นมิลลิเมตร

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาระยองปี 2562

ปี 2561 มีปริมาณน้ำฝน รวม 1,008.2 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 133 วัน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดต่อวันคือ 67.9 มิลลิเมตร เดือนที่ฝนตกมาที่สุดคือเดือนกันยายน 2561 เดือนที่ฝนตกน้อยที่สุดคือเดือนธันวาคม 2561 มีปริมาณฝนรวมเพียง 2.6 มิลลิเมตร ส่วนใหญ่ฝนจะตกมากอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม – ตุลาคม 2561 ในเดือนธันวาคม – มกราคม ถือว่ามีปริมาณฝนน้อยที่สุด

ปี 2562 มีปริมาณน้ำฝน รวม 946.0 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 121 วัน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดต่อวันคือ 107.6 มิลลิเมตร เดือนที่ฝนตกมาที่สุดคือเดือนเมษายน จำนวน 107.6 มิลลิเมตร เดือนที่ฝนตกน้อยที่สุดคือเดือนธันวาคม มีปริมาณฝนรวมเพียง 3.5 มิลลิเมตร ส่วนใหญ่ฝนจะตกมากอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม – กันยายน

จังหวัดระยอง มีฤดูฝนที่ค่อนข้างชัดเจนตามระยะเวลา ทั้งนี้ ปริมาณฝนรวมในแต่ละปีมีปริมาณที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ด้านสภาพอากาศ จังหวัดระยองได้รับอิทธิพลจากลมทะเลอยู่เสมอ จึงทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในฤดูร้อน และฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด

ตารางที่ 2 แสดงอุณหภูมิเป็นรายเดือน พ.ศ. 2561 - 2562

เดือน	2561					2562				
	อุณหภูมิ (° ซ)					อุณหภูมิ (° ซ)				
	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	สูงสุด	ต่ำสุด
ทั้งปี	**28.6**	**31.6**	**25.5**	**33.4**	**22.3**	**29.1**	**32.0**	**26.1**	**33.9**	**23.1**
มกราคม	27.0	30.5	23.5	32.4	18.5	27.3	31.5	23.0	33.0	20.2
กุมภาพันธ์	27.2	30.8	23.5	33.5	19.0	29.1	31.7	26.5	33.0	23.8
มีนาคม	28.9	31.8	26.0	33.1	22.0	29.9	32.2	27.5	33.3	24.1
เมษายน	29.1	32.0	26.2	34.0	21.5	30.9	33.3	28.4	35.0	23.6
พฤษภาคม	29.5	32.6	26.4	33.8	24.4	30.3	32.8	27.8	35.0	24.7
มิถุนายน	29.5	31.7	27.3	32.6	24.5	29.9	32.1	27.6	33.8	25.3
กรกฎาคม	39.4	31.2	27.6	32.1	24.0	29.8	31.8	27.7	32.7	25.0
สิงหาคม	28.7	30.4	26.9	31.3	24.2	29.2	31.1	27.3	33.0	24.5
กันยายน	28.3	31.1	25.4	34.0	22.8	28.7	31.1	26.2	34.8	24.0
ตุลาคม	28.7	32.5	24.8	34.3	23.0	29.1	32.9	25.3	34.8	23.0
พฤศจิกายน	28.2	32.4	23.9	34.5	21.2	28.1	32.4	23.8	34.5	21.0
ธันวาคม	28.3	32.4	24.1	35.0	22.3	26.7	31.5	21.8	34.0	17.5

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาระยองปี 2562

ปี 2561 อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 28.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 31.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 25.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 22.3 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 อุณหภูมิสูงสุด 35.0 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม 2561

ปี 2562 อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีที่ 29.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 26.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 17.5 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม 2562 โดยอุณหภูมิจะสูงในช่วงเดือน มีนาคม – กันยายน และจะลดต่ำลงในช่วงเดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์

อุณหภูมิในทุกประเภทในปี 2561 จะสูงกว่าปี 2560 เล็กน้อย ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะอากาศของโลก แต่ทั้งนี้ ในช่วงอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุดของแต่ละปียังเป็นช่วงเดียวกัน

(3) ข้อมูลการปกครองและประชากร

1) การปกครอง

แบ่งการปกครองเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอนิคมพัฒนา ประกอบด้วย 54 ตำบล 439 หมู่บ้าน 181 ชุมชน การปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วน-ตำบล 37 แห่ง

1. อำเภอเมืองระยอง ตั้งอยู่ทางตอนกลาง ค่อนไปทางทิศตะวันตกของจังหวัด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 15 ตำบล 84 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 15 แห่ง

2. อำเภอบ้านฉาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 3 ตำบล 20 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง

3. อำเภอแกลง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 15 ตำบล 147 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 17 แห่ง

4. อำเภอบ้านค่าย ตั้งอยู่ทางตอนกลางค่อนไปทางทิศตะวันตกของจังหวัด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 ตำบล 66 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 แห่ง

5. อำเภอปลวกแดง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 6 ตำบล 34 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 แห่ง

6. อำเภอวังจันทร์ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 ตำบล 29 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง

7. อำเภอนิคมพัฒนา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 4 ตำบล 30 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง

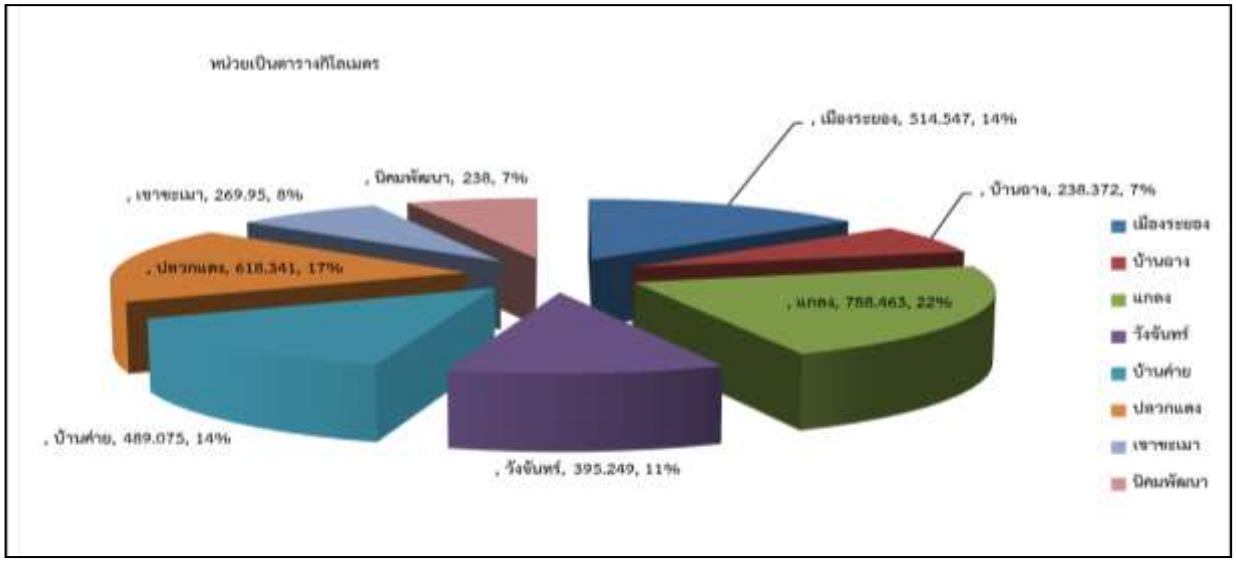
8. อำเภอเขาชะเมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 4 ตำบล 29 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่ง

ตารางที่ 3 : แสดงขนาดพื้นที่ จำนวนตำบล หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด (กม.)	เขตการปกครอง					
			เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	ตำบล	หมู่บ้าน
	3,551.997	**-**	**1**	**2**	**27**	**37**	**54**	**439**
เมืองระยอง	514.547	-	1	1	6	7	15	84
บ้านฉาง	238.372	27	-	1	3	1	3	20
แกลง	788.463	47	-	-	8	9	15	147
วังจันทร์	395.249	70	-	-	1	4	4	29
บ้านค่าย	489.075	11	-	-	3	5	7	66
ปลวกแดง	618.341	46	-	-	2	6	6	34
เขาชะเมา	269.950	74	-	-	1	3	4	29
นิคมพัฒนา	238.000	20	-	-	3	2	4	30

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดระยอง เดือนธันวาคม 2562

จังหวัดระยอง มีเนื้อที่ 3,552 ตารางกิโลเมตร อำเภอเมืองระยอง เนื้อที่ 515 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด 12 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 6 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ตำบล 11 แห่ง และหมู่บ้าน 84 แห่ง อำเภอบ้านฉาง เนื้อที่ 238 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด 15 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลเมือง 1 แห่ง อำเภอแกลง เนื้อที่ 788 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด 59 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลตำบล 8 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง ตำบล 15 แห่ง และหมู่บ้าน 147 แห่ง อำเภอวังจันทร์ เนื้อที่ 395 ตารางกิโลเมตร ระยะทางอำเภอถึงจังหวัด 65 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลตำบล 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง ตำบล 4 แห่ง และหมู่บ้าน 29 แห่ง อำเภอบ้านค่าย เนื้อที่ 489 ตารางกิโลเมตร ระยะทางอำเภอถึงจังหวัด 20 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลตำบล 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง ตำบล 7 แห่ง และหมู่บ้าน 66 แห่ง อำเภอปลวกแดง เนื้อที่ 618 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด 45 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลตำบล 2 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง ตำบล 6 แห่ง และหมู่บ้าน 34 แห่ง อำเภอเขาชะเมา เนื้อที่ 270 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด 86 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลตำบล 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง ตำบล 4 แห่ง และหมู่บ้าน 29 แห่ง และอำเภอนิคมพัฒนา เนื้อที่ 238 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด 20 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น เทศบาลตำบล 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 2 แห่ง ตำบล 4 แห่ง และหมู่บ้าน 30 แห่ง

รูปที่ 2 ผังแสดงพื้นที่จำแนกรายอำเภอ (ตารางกิโลเมตร)

2) โครงสร้างประชากร

มีชาวซองเป็นชาวพื้นเมืองปัจจุบันได้ผสมกลมกลืนกันหมดแล้ว ประชากรส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมกระจายอยู่ทั่วไปในชนบท

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ เป็นรายอำเภอ และเขตการปกครอง ปี 2560 - 2562

อำเภอ และเขตการปกครอง	2560			2561			2562		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวมยอด	**711,236**	**349,775**	**361,461**	**723,316**	**355,539**	**367,777**	**734,753**	**361,109**	**373,644**
ในเขตเทศบาล	348,636	170,015	178,621	354,081	172,467	181,614	358,678	174,732	183,946
นอกเขตเทศบาล	362,600	179,760	182,840	69,235	183,072	186,163	376,075	186,377	189,698
อำเภอเมืองระยอง	**278,814**	**136,495**	**142,319**	**281,980**	**37,918**	**44,062**	**284,832**	**139,328**	**145,504**
เทศบาลนครระยอง	64,525	30,214	34,311	64,332	30,110	34,222	63,565	29,820	33,745
เทศบาลเมืองมาบตาพุด	66,478	33,340	33,138	68,410	34,249	34,161	70,714	35,442	35,272
เทศบาลตำบลแกลงกะเฉด	6,996	3,346	3,650	7,078	3,392	3,686	7,118	3,417	3,701
เทศบาลตำบลบ้านเพ	17,528	8,414	9,114	17,570	8,387	9,183	17,687	8,449	9,238
เทศบาลตำบลทับมา	23,872	11,899	11,973	24,268	12,090	12,178	24,669	12,272	12,397
นอกเขตเทศบาล	99,415	49,282	50,133	00,322	49,690	50,632	101,079	49,928	51,151
อำเภอบ้านฉาง	**73,022**	**36,549**	**36,473**	**74,811**	**37,424**	**37,387**	**76,106**	**37,953**	**38,153**
เทศบาลเมืองบ้านฉาง	29,975	14,725	15,250	30,558	14,971	15,587	30,983	15,131	15,852
เทศบาลตำบลสำนักท้อน	11,414	5,656	5,758	11,469	5,660	5,809	11,484	5,681	5,803
เทศบาลตำบลบ้านฉาง	12,681	6,279	6,402	13,305	6,585	6,720	13,918	6,879	7,039
เทศบาลตำบลพลา	8,688	4,338	4,350	8,818	4,403	4,415	8,974	4,465	4,509
นอกเขตเทศบาล	10,264	5,551	4,713	10,661	5,805	4,856	10,747	5,797	4,950
อำเภอแกลง	**130,825**	**63,185**	**67,640**	**131,060**	**63,247**	**67,813**	**131,305**	**63,321**	**67,984**
เทศบาลตำบลเมืองแกลง	18,379	8,773	9,606	18,634	8,904	9,730	40,437	30,574	9,863
เทศบาลตำบลกองดิน	4,976	2,442	2,534	4,965	2,437	2,528	11,432	8,934	2,498
เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน	6,750	3,270	3,480	6,697	3,232	3,465	5,862	2,432	3,430
เทศบาลตำบลปากน้ำประแส	4,985	2,417	2,568	4,943	2,385	2,558	5,753	3,211	2,542
เทศบาลตำบลสุนทรภู่	15,156	7,256	7,900	15,150	7,246	7,904	10,284	2,361	7,923
เทศบาลตำบลบ้านนา	8,452	4,148	4,304	8,459	4,139	4,320	11,597	7,265	4,332
เทศบาลตำบลเนินฆ้อ	4,609	2,259	2,350	4,600	2,253	2,347	6,506	4,136	2,370
นอกเขตเทศบาล	67,518	32,620	34,898	67,612	32,651	34,961	2,235	2,235	35,026
อำเภอวังจันทร์	**26,021**	**12,922**	**13,099**	**26,086**	**12,922**	**13,164**	**26,093**	**12,935**	**13,158**
เทศบาลตำบลชุมแสง	3,773	1,863	1,910	3,759	1,845	1,914	3,762	1,845	1,917
นอกเขตเทศบาล	22,248	11,059	11,189	22,327	11,077	11,250	22,331	11,090	11,241
อำเภอบ้านค่าย	66,645	32,524	34,121	67,628	32,987	34,641	68,707	33,557	35,150
เทศบาลตำบลบ้านค่าย	3,277	1,534	1,743	3,335	1,569	1,766	3,384	1,597	1,787

อำเภอ และเขตการปกครอง	2560			2561			2562		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
นอกเขตเทศบาล	63,368	30,990	32,378	64,293	31,418	32,875	65,323	31,960	33,363
อำเภอปลวกแดง	**64,843**	**32,824**	**32,019**	**68,533**	**34,686**	**33,847**	**72,530**	**36,732**	**35,798**
เทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง	944	485	459	928	475	453	882	453	429
เทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา	5,688	2,760	2,928	5,905	2,831	3,074	5,891	2,788	3,103
นอกเขตเทศบาล	58,211	29,579	28,632	61,700	31,380	30,320	65,757	33,491	32,266
อำเภอเขาชะเมา	**23,879**	**11,935**	**11,944**	**23,812**	**11,876**	**11,936**	**23,775**	**11,822**	**11,953**
นอกเขตเทศบาล	23,879	11,935	11,944	23,812	11,876	11,936	23,775	11,822	11,953
อำเภอนิคมพัฒนา	**47,187**	**23,341**	**23,846**	**49,406**	**24,479**	**24,927**	**51,405**	**25,461**	**25,944**
เทศบาลตำบลมาบข่า	9,640	4,807	4,833	12,510	6,152	6,358	10,397	5,192	5,205
เทศบาลตำบลมะขามคู่	12,156	5,963	6,193	10,087	5,054	5,033	12,920	6,379	6,541
เทศบาลตำบลมาบข่าพัฒนา	7,694	3,827	3,867	8,301	4,098	4,203	8,798	4,348	4,450
นอกเขตเทศบาล	17,697	8,744	8,953	18,508	9,175	9,333	19,290	9,542	9,748

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2562

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีประชากรทั้งสิ้น 734,753 คน คน โดยแบ่งเป็นเพศชายจำนวน 361,109 คน ร้อยละ 49.15 และเพศหญิง จำนวน 373,644 คน ร้อยละ 50.85 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคืออำเภอเมืองระยอง จำนวน 284,832 คน อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคืออำเภอเขาชะเมามีประชากร 23,775 คน โดยภาพรวมแล้ว จังหวัดระยอง มีจำนวนเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 5 ประชากรจากการทะเบียน อัตราการเปลี่ยนแปลง และความหนาแน่นของประชากร จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2558 - 2562

อำเภอ	ประชากร					อัตราการเพิ่มประชากร (เฉลี่ยร้อยละต่อปี)				ความหนาแน่นของประชากร (คน /ตร.กม.)
	2558	2559	2560	2561	2562	2559	2560	2561	2562	
เมืองระยอง	271,460	275,336	278,814	281,980	284,832	1.42	1.26	1.13	1.01	553.6
บ้านฉาง	69,622	71,374	73,022	74,811	76,106	2.49	2.28	2.42	1.72	319.3
แกลง	130,304	130,562	130,825	131,060	131,305	0.20	0.20	0.18	0.19	166.5
วังจันทร์	25,991	25,999	26,021	26,086	26,093	0.03	0.08	0.25	0.03	66.0
บ้านค่าย	65,244	65,868	66,645	67,628	68,707	0.95	1.17	1.46	1.58	140.5
ปลวกแดง	58,258	61,563	64,843	68,533	72,530	5.52	5.19	5.53	5.67	117.3
เขาชะเมา	23,880	23,859	23,879	23,812	23,775	-0.09	0.08	-0.28	-0.16	88.1
นิคมพัฒนา	44,240	45,662	47,187	49,406	51,405	3.16	3.29	4.60	3.97	216.0
รวมยอด	**688,999**	**700,223**	**711,236**	**723,316**	**51,405**	**1.62**	**1.56**	**1.68**	**1.57**	**206.9**

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2562

ปี 2559 พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในอำเภอเมืองระยอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.42 อำเภอบ้านฉาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.49 อำเภอแกลง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.20 อำเภอวังจันทร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.03 อำเภอบ้านค่าย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.95 อำเภอปลวกแดง เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.52 อำเภอเขาชะเมา ลดลงร้อยละ 0.09 และอำเภอนิคมพัฒนา เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.16 เฉลี่ยทุกอำเภอร้อยละ 1.62

ปี 2560 พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในอำเภอเมืองระยอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 อำเภอบ้านฉาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.28 อำเภอแกลง เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.20 อำเภอวังจันทร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.08 อำเภอบ้านค่าย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.17 อำเภอปลวกแดง เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.19 อำเภอเขาชะเมา ลดลงร้อยละ 0.08 และอำเภอนิคมพัฒนา เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.28 เฉลี่ยทุกอำเภอร้อยละ 1.56

ปี 2561 พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในอำเภอเมืองระยอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.13 อำเภอบ้านฉาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.42 อำเภอแกลง เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.18 อำเภอวังจันทร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.25 อำเภอบ้านค่าย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.46 อำเภอปลวกแดง เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.53 อำเภอเขาชะเมา ลดลงร้อยละ 0.28 และอำเภอนิคมพัฒนา เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.60 เฉลี่ยทุกอำเภอร้อยละ 1.68

ปี 2562 พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในอำเภอเมืองระยอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.01 อำเภอบ้านฉาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.72 อำเภอแกลง เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.19 อำเภอวังจันทร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.03 อำเภอบ้านค่าย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.58 อำเภอปลวกแดง เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.67 อำเภอเขาชะเมา ลดลงร้อยละ 0.16 และอำเภอนิคมพัฒนา เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.97 เฉลี่ยทุกอำเภอร้อยละ 1.57 การเพิ่มขึ้นของประชากรจะมีจำนวนมากในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง อำเภอปลวกแดงและอำเภอนิคมพัฒนา เนื่องจากเป็นพื้นที่ขยายตัวของอุตสาหกรรม ส่วนในอำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา อำเภอวังจันทร์ มีการเพิ่มประชากรค่อนข้างน้อย เนื่องจากเป็นพื้นที่เกษตรกรรม

ด้านการกระจายตัวของประชากร ในปี พ.ศ. 2562 เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอแล้ว กระจายตัวอยู่ในอำเภอเมืองระยองมากที่สุด จำนวน 284,832 รองลงมาคือ อำเภอแกลง อำเภอบ้านฉางและอำเภอปลวกแดง จำนวน 131,305 คน, 76,106 และ 72,530 คน ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาชะเมา จำนวน 23,775 คน

จากการกระจายตัวของประชากรในจังหวัดระยองที่ครอบคลุมพื้นที่ 8 อำเภอพบว่า การเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ในช่วงปี พ.ศ. 2559 – 2562 ประชากรในเขตเมืองระยองมีความหนาแน่นมากอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานในการทำงานเข้าสู่เมืองระยองมากขึ้นเนื่องจากแหล่งอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่เมืองระยองทำให้เกิดความหนาแน่นของประชาชนในพื้นที่

อัตราความหนาแน่นของประชากร จังหวัดระยองในปี 2562 พบว่า จังหวัดระยอง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 206.9 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยแบ่งเป็น อำเภอเมืองระยอง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 553.6 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอบ้านฉาง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 319.3 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอแกลง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 166.5 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอวังจันทร์ มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 66.0 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอบ้านค่าย มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 140.5 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอ

ปลวกแดง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 117.3 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอเขาชะเมา มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 88.1 อำเภอนิคมพัฒนามีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 216.0 คนต่อตารางกิโลเมตร

(4) การใช้ประโยชน์ที่ดินและลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2562 และคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) ในการประชุมครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2562 ให้ความเห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดทำแผนผังการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่กรมโยธาธิการและผังเมืองเสนอ โดยให้กรมโยธาธิการและผังเมือง และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดของแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค และต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระบบดังต่อไปนี้

1) ระบบสาธารณูปโภค

2) ระบบคมนาคมและขนส่ง

3) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4) ระบบการตั้งถิ่นฐานและภูมิสังคม

5) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และการประกอบกิจการ

6) ระบบบริหารจัดการน้ำ

7) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ

8) ระบบป้องกันอุบัติภัย

และต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน สุขภาวะของประชาชน สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย ทั้งนี้ โดยให้สร้างความรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนในพื้นที่ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของผู้มีส่วนได้เสียประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้อง

จากแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้กำหนดวิสัยทัศน์เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก “เป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 และทำให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเร็วที่สุด” โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ที่สำคัญๆ ของแต่ละจังหวัด คือ

- ฉะเชิงเทรา พัฒนาเป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีที่ทันสมัยรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และ EEC

- ชลบุรี/พัทยา พัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สุขภาพและนันทนาการศูนย์ประชุมและศูนย์แสดงสินค้านานาชาติชั้นนาของอาเซียน และศูนย์การให้บริการด้านการแพทย์ระดับนานาชาติ (Medical Tourism)

- แหลมฉบังและศรีราชา เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมและเมืองท่าที่ทันสมัย

- อู่ตะเภา พัฒนาเป็นศูนย์ธุรกิจการบินและโลจิสติกส์อาเซียน

- ระยอง พัฒนาเป็นเมืองแห่งการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เมืองนานาชาติที่มีธุรกิจทันสมัย

แผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินในภาพรวม ช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2580) ได้กำหนดทิศทางการใช้ที่ดินในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกสาหรับกิจกรรมสำคัญต่างๆ ในช่วงระยะเวลา 20 ปี ให้สอดคล้องกับแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเพื่อให้พื้นที่ EEC ถูกจัดสรรการใช้ที่ดินในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนี้

- เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษสำหรับกิจการพิเศษ 18,484 ไร่
- เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษสาหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ 86,755 ไร่
- โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่และสาธารณูปโภค 13,870 ไร่
- พื้นที่พัฒนาเมืองใหญ่และพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ อย่างน้อย 15,500 ไร่
- พื้นที่พัฒนารองรับศูนย์กลางโลจิสติกส์ 1,500 ไร่
- แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ใช้พื้นที่เดิม (ประมาณการจากแหล่งท่องเที่ยวปัจจุบัน)
- พื้นที่เกษตร แหล่งน้ำ พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเดิม สถานีไฟฟ้า ประปา 8,202,814.81 ไร่

การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ในอนาคตจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมทางด้านกายภาพ ศักยภาพ รวมทั้งขีดความสามารถของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนา เพื่อจะก่อให้เกิดความสมดุลของการใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่างพื้นที่พัฒนาเมือง พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตลอดจนสร้างระบบโครงข่ายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เกิดมูลค่าการผลิตสูงขึ้น และเป็นการเพิ่มศักยภาพของการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยพัฒนาเมืองศูนย์กลางระดับต่างๆ เป็นแกนในการกระจายความเจริญสู่พื้นที่ ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ตามบทบาทและศักยภาพของพื้นที่ ดังนี้

1) พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน กำหนดพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเมือง ชุมชน จะเน้นการวางระบบ การกระจายเมืองศูนย์กลางและกลุ่มเมืองที่มีความสัมพันธ์กันในโครงข่ายทั้งในขนาดและระยะทางเพื่อรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่วางผังไว้ พร้อมกับป้องกันการขยายตัวของเมืองแบบไร้ทิศทางและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

2) พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม โดยจัดระเบียบและกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) ซึ่งกำหนดพื้นที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรี และระยองเป็นหลัก ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับศูนย์กลางอุตสาหกรรมเดิมที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินให้อยู่รวมกลุ่มภายในพื้นที่เดียวกัน (Cluster) และให้ขยายการลงทุนใหม่เข้ามาอยู่ในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนผังเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อจะช่วยประหยัดต้นทุนในการผลิตสินค้ารวมถึงลดค่าใช้จ่ายการสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ ควบคุม และป้องกันปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมเชื่อมโยงกัน

- พัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมควบคู่กับการดูแลสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เป็นอุตสาหกรรมสะอาด ใช้เทคโนโลยีสูง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดพื้นที่รองรับอุตสาหกรรมให้อยู่ห่างจากเขตพื้นที่ป่าไม้ ไม่น้อยกว่า 1 กม. และพื้นที่แหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 500 เมตร เพื่อป้องกันการขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรม เข้าไปใกล้พื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้ผู้ประกอบการให้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

- การพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมจะต้องดำเนินการตามกฎหมายอื่นๆ อย่างเคร่งครัด เช่น กฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการจัดสรร อุตสาหกรรมเพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมดำเนินงานไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

3) พื้นที่พัฒนาเกษตรกรรม เพื่อรักษาความมั่งคงทางอาหาร และสนับสนุนการเป็นแหล่งทรัพยากรและแหล่งอาหารที่สำคัญในอนาคต ได้กำหนดเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเกษตร และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยได้กำหนดที่ดินประเภทส่งเสริมเกษตรกรรมเพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ในเขตชลประทานให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตบริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัดฉะเชิงเทราและตะวันออกของจังหวัดระยอง เป็นพื้นที่ปลูกข้าว และไม้ผลกำหนดที่ดินประเภทชุมชนชนบทให้เป็นพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม ในการปลูกพืชไร่ พืชสวน ไม้ผลและไม้ยืนต้น กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด รวมทั้งกำหนดที่ดินประเภทที่พระราชกฤษฎีกาให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินในบริเวณฝั่งตะวันออกของพื้นที่

4) พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ให้คงอยู่เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศในอนาคต เพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง กำหนดที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้พื้นที่แนวขนาน ระยะ 500เมตร จากริมฝั่งชายฝั่งทะเล แม่น้ำลำคลอง และอ่างเก็บน้ำ

แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

การจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้วางแผนผังรองรับการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2580) ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ 8,291,250 ไร่ โดยในปี 2560 มีประชากร 4,015,168 คน (รวมประชากรแฝง) และคาดว่าในปี 2580 เพิ่มขึ้นเป็น 6,006,380 คน

แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินประเภทต่างๆ ให้มีความเหมาะสมตามศักยภาพและบทบาทของพื้นที่ พร้อมพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค รองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน และเชื่อมโยงการพัฒนาเมืองและชนบทให้มีความเหมาะสมควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยแบ่งพื้นที่พัฒนาออกเป็น 4 กลุ่ม 11 ประเภทการใช้ประโยชน์ดิน

1) พื้นที่พัฒนาเมือง จากเดิมพื้นที่ 817,971 ไร่ (9.87%) เพิ่มขึ้นเป็น 1,096,979 ไร่ (13.23%) (เพิ่มขึ้น 3.37%) เพื่อกำหนดพื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานเพื่อการพัฒนาเมืองและชุมชน สนับสนุนการพัฒนาเมืองใหม่และเมืองเดิม โดยให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม การอยู่อาศัย สาธารณูปโภค สาธารณูปการ พื้นที่ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก ที่ราบลุ่มปากแม่น้ำบางปะกง ที่ราบปากแม่น้ำระยอง ที่ราบลุ่มน้ำประแสร์ และตลอดแนวสองข้างทางของถนนสุขุมวิท ประกอบด้วย

(1) ที่ดินประเภทศูนย์กลางพาณิชยกรรม (สีแดง) จากพื้นที่เดิม 71,456 ไร่ (0.86%) เพิ่มขึ้นเป็น 96,795 ไร่ (1.17%) (เพิ่มขึ้น 0.31%) กำหนดไว้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การบริการ และการท่องเที่ยวที่ให้บริการในระดับประเทศ ภาค และนานาชาติ ได้แก่ เมืองฉะเชิงเทรา เมืองชลบุรี เมืองศรีราชา เมืองพัทยา แหลมฉบัง อู่ตะเภา เมืองระยอง

(2) ที่ดินประเภทชุมชนเมือง (สีส้ม) จากพื้นที่เดิม 746,515 ไร่ (9%) เพิ่มขึ้นเป็น 981,975 ไร่ (11.84%) (เพิ่มขึ้น 6.25%) กำหนดไว้เป็นชุมชนเมือง รองรับการขยายตัวของศูนย์กลางพาณิชยกรรมหลักและศูนย์กลางหลักระดับอำเภอ และพื้นที่โดยรอบบริเวณกลุ่มเทศบาลเมืองต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาที่อยู่อาศัยและให้บริการขั้นพื้นฐาน เป็นพื้นที่เมืองเดิม และพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นเมืองในอนาคต ได้แก่ บริเวณพื้นที่ต่อเนื่องจากศูนย์กลางพาณิชยกรรม บริเวณด้านในถนนมอเตอร์เวย์

(3) ที่ดินประเภทรองรับการพัฒนาเมือง (สีส้มอ่อนมีจุดสีขาว) พื้นที่ 463,666 ไร่ (5.59%) กำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของการอยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีบริเวณชานเมือง เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากประเภทชุมชนเมือง ได้แก่ บริเวณพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ พื้นที่เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลต่างๆ

(4) ที่ดินประเภทเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษสาหรับกิจการพิเศษ (สีน้ำตาล) มีพื้นที่รวม18,210 ไร่ (0.22%) กำหนดไว้ 5 บริเวณ ตามที่ สกพอ. กำหนดไว้ คือ บริเวณที่ตั้ง EECd (ศรีราชา) EECi (ศรีราชาและวังจันทร์) EECa (อู่ตะเภา) EECh (ตามแนวรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน) และ EECmd (พัทยา) โดยให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อรองรับโครงการที่สำคัญตามนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่กำหนดโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเท่านั้น

2. พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม มีพื้นที่จากเดิม 259,769 ไร่ (3.13%) เพิ่มขึ้นเป็น 424,854 ไร่ (5.12%) (เพิ่มขึ้น 1.99%) กำหนดบริเวณพื้นที่ที่อยู่ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมเดิม เป็นฐานผลิตทางด้านอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตั้งอยู่ในพื้นที่ส่งเสริมการลงทุน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยอง เพื่อให้มีลักษณะรวมกลุ่มเป็นคลัสเตอร์เชื่อมโยงกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่เดิม สามารถควบคุมและบริหารจัดการได้ง่าย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมหรือเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม คลังสินค้า สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

1) ที่ดินประเภทเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษสาหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ (สีม่วง) มีพื้นที่รวม 86,775 ไร่ (1.09%) เป็นพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตส่งเสริม กำหนดไว้ 21 บริเวณ ตามที่ สกพอ. กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย 12 ประเภท โดยให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษตามนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่กำหนดโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเท่านั้น

2) ที่ดินประเภทพัฒนาอุตสาหกรรม (สีม่วงอ่อนมีจุดสีขาว) มีพื้นที่จากเดิม 259,769 ไร่ (3.13%) เพิ่มขึ้นเป็น 424,854 ไร่ (5.12%) โดยส่งเสริมรองรับพื้นที่ต่อเนื่องจากเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ หรือเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมบริการ และคลังสินค้า เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มพื้นที่อุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรี บริเวณอำเภอพานทอง อำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา เชื่อมต่อกลุ่มพื้นที่ในจังหวัดระยอง บริเวณอำเภอปลวกแดง อำเภอนิคมพัฒนา ต่อเนื่องมายังพื้นที่มาบตาพุด

3) พื้นที่พัฒนาเกษตรกรรม มีพื้นที่เดิม 5,524,574 ไร่ (66.63%) ลดลงเหลือ 4,850,831 ไร่(58.51%) (ลดลง 8.12%) ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เกษตรกรรม อนุรักษ์เกษตรกรรม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ โดยพัฒนาส่งเสริมพื้นที่พัฒนาเกษตรกรรม เพื่อรักษาความมั่นคงทางอาหาร เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของประเทศ ทั้งพื้นที่ปลูกข้าวและผลไม้ ได้แก่ บริเวณพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน พื้นที่บริเวณลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำระยอง ลุ่มน้ำประแสร์ ประกอบด้วย

(1) ที่ดินประเภทชุมชนชนบท (สีเหลืองอ่อน) มีพื้นที่จากเดิม 2,751,915 ไร่ (33.19%) ลดลงเหลือ 2,078,172 ไร่ (25.06%) (ลดลง 8.13%) โดยส่งเสริมเป็นชุมชนและศูนย์กลางการให้บริการทางสังคม และการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ซึ่งกระจายตัวอยู่บริเวณตอนบนต่อเนื่องลงมายังตอนกลางและด้านตะวันออกตอนล่างของพื้นที่

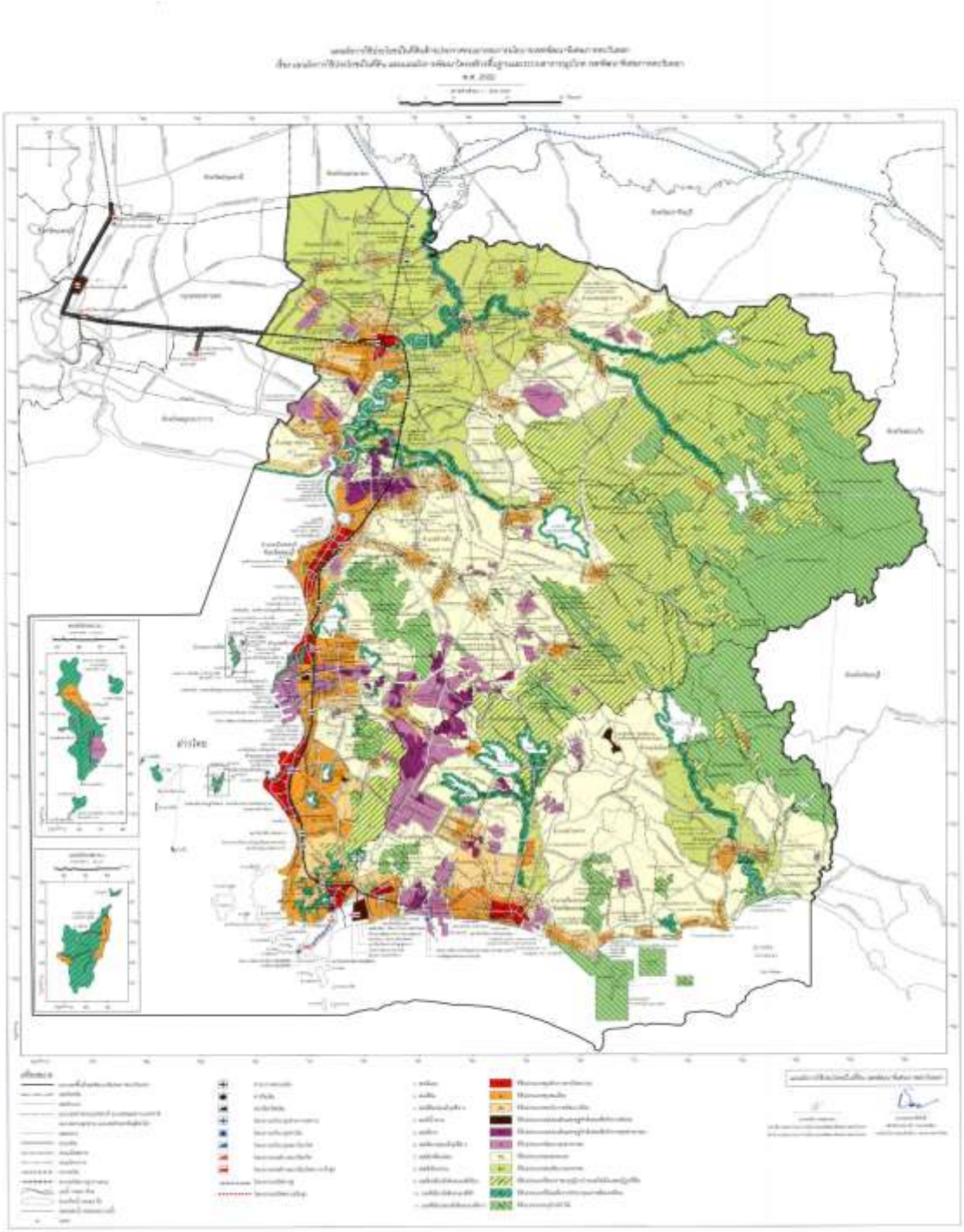
(2) ที่ดินประเภทส่งเสริมเกษตรกรรม (สีเขียวอ่อน) มีพื้นที่รวม 1,104,471 ไร่ (13.32%) โดยรักษาพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน พื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นแหล่งอาหารของพื้นที่ส่งเสริมเศรษฐกิจการเกษตร และสงวนรักษาสภาพทางธรรมชาติ ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตอนบนของจังหวัดฉะเชิงเทรา พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว บางคล้า บ้านโพธิ์ ราชสาสน์ ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าวและผลไม้ รวมทั้งที่อำเภอแกลงและอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

(3) ที่ดินประเภทที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน (สีเหลืองมีเส้นทแยงสีเขียว) มีพื้นที่รวม 1,668,188 ไร่ (20.12%) กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งส่วนใหญ่ครอบคลุมอยู่บริเวณด้านตะวันออกของพื้นที่ ได้แก่ อำเภอสนามชัยเขต อำเภอท่าตะเกียบ อำเภอแปลงยาว อำเภอเกาะจันทร์ อำเภอบ่อทอง อำเภอปลวกแดง และพื้นที่บางส่วนของอำเภอบางละมุง ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

4) พื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่เดิม 1,435,526 ไร่ (17.31%)เพิ่มขึ้นเป็น 1,678,753 ไร่ (20.25%) (เพิ่มขึ้น 2.93%) เป็นพื้นที่อนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพที่สมดุล เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจรากฐานของพื้นที่อย่างยั่งยืน ได้แก่ บริเวณพื้นที่ด้านตะวันออก ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่แหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำ รวมถึงพื้นที่ป่าชายเลน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การอยู่อาศัย การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการหรือสาธารณะประโยชน์ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การประมง นันทนาการ

(1) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ (สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว) มีพื้นที่รวม 1,340,812 ไร่ (16.17%) กำหนดไว้เพื่อสงวน และคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(2) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาสภาพแวดล้อม (สีเขียวมีเส้นทแยงสีฟ้า) มีพื้นที่จากเดิม 94,714 ไร่ (1.14%) เพิ่มขึ้นเป็น 337,941 ไร่ (4.08%) (เพิ่มขึ้น 2.93%) เพื่อการนันทนาการและการสงวนรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อการระบายน้ำในบริเวณแหล่งน้ำ ชายฝั่งทะเล พื้นที่ต้นน้ำ โดยกำหนดให้พื้นที่แนวขนาน 500 เมตร กับอ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ลำคลอง เช่น อ่างเก็บน้ำบางพระ อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล แม่น้ำบางปะกง คลองท่าลาด

รูปที่ 3 แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

(5) โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

1) การไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยองรับผิดชอบในการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้จำนวน 8 อำเภอ สถิติในปี 2561 มีการไฟฟ้าในสังกัด 5 หน่วยงาน ดังนี้

(1.1) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยองรับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอเมืองระยอง และอำเภอบ้านค่าย

(1.2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอปลวกแดงรับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าพื้นที่อำเภอปลวกแดง

(1.3) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านฉางรับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง

(1.4) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแกลงรับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และ อำเภอเขาชะเมา

(1.5) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมาบตาพุดรับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง และอำเภอนิคมพัฒนา

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง)					
		รวม	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	สถานที่ราชการและสาธารณะ	อื่น ๆ	ไฟฟรี
รวมยอด	**404,109**	**10,662.040**	**994.045**	**70,590.516**	**0.107**	**159.890**	**16.319**
เมืองระยอง	176,772	3,467.092	479.665	2,894.725	-	86.763	5.938
บ้านฉาง	34,589	295.623	93.900	194.887	-	9.647	1.189
แกลง	59,973	753.603	143.149	604.043	0.010	3.981	2.390
วังจันทร์	10,336	112.241	23.185	61,156.000	-	26.503	1.393
บ้านค่าย	7,038	18.138	12.234	4.206	-	0.290	1.438
ปลวกแดง	29,178	1,341.302	67.035	1,257.244	-	14.817	2.205
เขาชะเมา	61,549	3,894.966	122.008	3,756.415	-	15.162	1.380
นิคมพัฒนา	24,674	779.075	52.869	722.996	0.097	2.727	0.386

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยอง ณ ธันวาคม 2562

ปี 2562 มีผู้ใช้ไฟฟ้ารวม 404,109 ราย ใช้ไฟฟ้ารวม 10,662.040 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง โดยกลุ่มที่ใช้ไฟฟ้ามากที่สุดคือ สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ จังหวัดระยองเป็นที่ตั้งของโรงไฟฟ้าจำนวนมาก เช่น

1. โรงไฟฟ้าบีแอลซีพี เป็นบริษัทเอกชนที่ดำเนินการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการไฟฟ้า ตั้งอยู่ในพื้นที่ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ถนน ไอ-8 นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ใช้ถ่านหินนำเข้าประเภทบิทูมินัสจากประเทศออสเตรเลียเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิต รวม 1,434 เมกะวัตต์

2. บริษัท ผลิตไฟฟ้าระยอง จำกัด เป็นบริษัทผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2537 ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีในปี 2535 ที่ต้องการให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการลงทุนด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านพลังงาน เริ่มดำเนินการผลิตและจำหน่ายให้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในปี 2537 ตั้งอยู่ถนนทางหลวงระยองสาย 3191 ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 1,232 เมกะวัตต์

3. บริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) จำหน่ายไฟให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เมื่อปี 2540 มีอายุสัญญา 21 ปี สถานที่ตั้ง ที่ 14 ถนนไอ - 1 นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 133.70 เมกะวัตต์

4. บริษัท บางกอก โคเจนเนอเรชั่น จำกัด จำหน่ายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เมื่อปี 2542 ตั้งอยู่ที่ 16 ถนนไอ-4 นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 107 เมกะวัตต์

5. บริษัท เอ็กโก โคเจนเนอเรชั่น จำกัด จำหน่ายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เมื่อปี 2542 ตั้งอยู่ที่ 222 หมู่ที่ 8 ตำบลมาบข่า อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงกำลังผลิตรวม 103 เมกะวัตต์

7. บริษัท ทีพีที ยูทิลิตี้ จำกัด จำหน่ายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เมื่อปี 2540 ตั้งอยู่ถนนไอ-7 นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 55 เมกะวัตต์

8. บริษัทในเครือ โกลว์ กรุ๊ป ธุรกิจหลักของกลุ่มบริษัทคือการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) รวมถึงการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้า ไอน้ำ และน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมให้แก่ลูกค้าอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

1) บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) (1) เป็นโรงไฟฟ้าแบบใช้พลังงานร่วมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง เริ่มเดินเครื่องเชิงพาณิชย์ในเดือนตุลาคม 2539 ตั้งอยู่ถนนไอ - 4 นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง กำลังผลิตรวม 150 เมกะวัตต์

2) บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) (2) เป็นโรงไฟฟ้าแบบใช้พลังงานร่วมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง เริ่มเดินเครื่องเชิงพาณิชย์ในเดือนตุลาคม 2539 ตั้งอยู่ถนนไอ - 4 นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง กำลังผลิตรวม 50 เมกะวัตต์

3) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 1 จำกัด (1) เป็นโรงไฟฟ้าพลังงานร่วมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง โดยเริ่มต้นเดินเครื่องเชิงพาณิชย์ในเดือนกุมภาพันธ์ 2541กระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้จะจำหน่ายให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และลูกค้าอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์น ซีบอร์ด ตั้งอยู่ซอย จี 2 นิคมอุตสาหกรรมตะวันออก ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง กำลังผลิตรวม 67.68 เมกะวัตต์

4) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 1 จำกัด (2) เป็นโรงไฟฟ้าพลังงานร่วมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง โดยเริ่มต้นเดินเครื่องเชิงพาณิชย์ในเดือนกุมภาพันธ์ 2541 จำหน่ายให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และลูกค้าอุตสาหกรรมใน นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์น ซีบอร์ด ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมตะวันออก ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง กำลังผลิตรวม 66.35 เมกะวัตต์

5) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 2 จำกัด (1) ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เริ่มต้นจำหน่ายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เมื่อปี 2541 วัตถุดิบในการผลิตใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 70 เมกะวัตต์

6) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 2 จำกัด (2) ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เริ่มต้นจำหน่ายไฟฟ้าให้กับ กฟผ.เมื่อปี 2541 วัตถุดิบในการผลิตใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 70 เมกะวัตต์

7) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 3 จำกัด (1) ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เริ่มต้นจำหน่ายไฟฟ้าให้กับ กฟผ.เมื่อปี 2542 และ 2543 วัตถุดิบในการผลิตใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงและถ่านหิน กำลังผลิตรวม 160 เมกะวัตต์

8) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 3 จำกัด (2) ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เริ่มต้นจำหน่ายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เมื่อปี 2542 และ 2543 ใช้ก๊าซธรรมชาติและถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 160 เมกะวัตต์

9) บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) (โครงการซีเอฟบี 3) ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง ดำเนินการเชิงพาณิชย์ในเดือนพฤศจิกายน 2553 จำหน่ายไฟฟ้าและไอน้ำให้แก่ลูกค้าอุตสาหกรรมของบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด กำลังการผลิตไฟฟ้า 85 เมกะวัตต์

10) บริษัท โกลว์ เอสพีพี 11 จำกัดหรือบริษัท ไทย เนชั่นแนล พาวเวอร์ จำกัด เดิม เริ่มก่อสร้างเมื่อปี 2542 ไฟฟ้าที่ผลิตได้ขายให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และอีกส่วนหนึ่งขายให้กับลูกค้าในเขตประกอบการอุตสาหกรรมสยามอีสเทิร์นอินดัสเตรียลพาร์ค ตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ใช้ก๊าซธรรมชาติ กำลังผลิตรวม 110 เมกะวัตต์

9. บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) จำหน่ายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ตั้งแต่ปี 2537 ตั้งอยู่ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ใช้ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันและถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง กำลังผลิตรวม 108 เมกะวัตต์

10. บริษัท อมตะ บีกริม เพาเวอร์ จำกัด

1) บริษัท อมตะ บีกริม เพาเวอร์(ระยอง) 1 จำกัด โรงงานไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม กำลังผลิตรวม 123 เมกะวัตต์ ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

2) บริษัท อมตะ บีกริม เพาเวอร์(ระยอง) 2 จำกัด โรงงานไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม กำลังผลิตรวม 124 เมกะวัตต์ ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

11. บริษัท กัลฟ์ จำกัด

1) บริษัท กัลฟ์ พีดี จำกัด ตั้งอยู่ภายในสวนอุตสาหกรรมโรจนะระยอง 2 อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงกำลังผลิตรวม 460 เมกะวัตต์

2) โรงไฟฟ้าตาสิทธิ์ แล้วเสร็จวันที่ 31 ตุลาคม 2560 ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง ใช้ระบบโคเจนเนอรเรชั่น (Cogeneration) จ่ายไฟฟ้าเข้าสู่ระบบเชิงพาณิชย์ให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กำลังผลิตรวม 129.9 เมกะวัตต์

3) บริษัท กัลฟ์ เจพี เอ็นแอลแอล จำกัด ตั้งอยู่ในเขตประกอบอุตสาหกรรมเหมราช ระยอง อินดัสเตรียล แลนด์ อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

12. โรงไฟฟ้าในเครือบริษัท บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน) หรือ GPSC มีจำนวน 3 โรงงาน

1) โรงผลิตสาธารณูปโภค 1 ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) จังหวัดระยอง เป็นโรงไฟฟ้าโคเจนเนอเรชั่นที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง จำหน่ายไฟฟ้า ไอน้ำและน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมให้กับลูกค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก และจำหน่ายไฟฟ้าส่วนเกินให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยเริ่มทยอยดำเนินการเชิงพาณิชย์ตั้งแต่ปี 2549 ผลิตไฟฟ้าได้ 226 เมกะวัตต์ ไอน้ำ 890 ตันต่อชั่วโมง

2) โรงผลิตสาธารณูปโภค 2 ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับนิคมอุตสาหกรรมอาร์ไอแอล โรงไฟฟ้าระบบโคเจนเนอเรชั่น (Cogeneration Power Plant) ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง จำหน่ายไฟฟ้า ไอน้ำ และน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมให้กับลูกค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก และจำหน่ายไฟฟ้าส่วนเกินให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ทั้งนี้ เริ่มดำเนินการเชิงพาณิชย์ตั้งแต่ปี 2551 ผลิตไฟฟ้าได้ 113 เมกะวัตต์ ไอน้ำ 170 ตันต่อชั่วโมง

3) บริษัท ไออาร์พีซี คลีนพาวเวอร์ จำกัด ระยะที่ 1 (IRPC-CP) เป็นผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน (SPP) ภายใต้สัญญาซื้อขายไฟฟ้าสำหรับผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กในรูปแบบ Firm จำนวน 2 สัญญา สัญญาละ 90 เมกะวัตต์ รวมเป็น 180 เมกะวัตต์ ให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ดำเนินการเชิงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

13. บริษัท สยามเพาเวอร์ เจนเนอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ถนนทางหลวงหมายเลข 3143 ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ผลิตไฟฟ้าได้ 450 เมกกะวัตต์ ผลิตไอน้ำได้ ปีละ 148,920 ตัน

2) การประปา

ปี 2561 มีการประปาจำนวน 6 แห่งคือการประปาส่วนภูมิภาค 4 แห่ง ประกอบด้วย การประปาระยอง การประปาปากน้ำประแสร์ การประปาบ้านฉาง และการประปานิคมพัฒนา นอกจากนี้ยังมีการประปาเทศบาล 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองแกลงและการประปาเทศบาลตำบลปลวกแดง

ในด้านการบริหารจัดการน้ำภาคเอกชน จำนวน 2 บริษัท คือ

1) บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) ตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมในการบริหารจัดการน้ำดิบผ่านท่อส่งน้ำขนาดใหญ่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรมและการอุปโภคและบริโภคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก มีการวางท่อเชื่อมโยง แหล่งน้ำสำคัญในจังหวัดระยอง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ และอ่างเก็บน้ำประแสร์

2) บริษัท ยูนิเวอร์แซล ยูทีลิตี้ส์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทในเครือของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2541 รับผิดชอบจ่ายน้ำในเขตเมืองระยอง

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลสถิติการประปาจำแนกเป็นรายอำเภอ ปี 2562

รายการ				ปริมาณน้ำที่จ่าย		
	กำลังการผลิต (ลบ.ม.)	น้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จำหน่าย (ลบ.ม.)	สาธารณประโยชน์ (ลบ.ม)	ปริมาณน้ำที่ใช้ในระบบ(ลบ.ม)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)
อำเภอ	**1,331,060.00**	**52,362,204.00**	**46,401,880.00**	**31,390.00**	**521.00**	**153,085**
เมืองระยอง	30,660.00	24,995,545.00	24,763,633.00	26,889.00	241.00	74,563
บ้านค่าย	-	-	-	-	-	2,866
บ้านฉาง	1,600.00	12,881,924.00	11,081,178.00	4,471.00	254.00	61,508
แกลง	1,296,000.00	1,296,000.00	780,000.00	30.00	26.00	14,148
วังจันทร์	-	-	-	-	-	-
ปลวกแดง	800.00	1,120,693.00	930,068.00	-	-	-
เขาชะเมา	-	-	-	-	-	-
นิคมพัฒนา	2,000.00	12,068,042.00	8,847,001.00	-	-	-

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคสาขาระยอง ธันวาคม 2562

จากตารางปี 2562 มีจำนวนผู้ใช้น้ำรวม 153,085 ราย กำลังผลิตรวม 1,331,060.00 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่ผลิตได้จำนวน 52,362,204.00 ลูกบาศก์เมตร การผลิตส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภบ้านค่าย เนื่องจากมีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำน้ำประปาอยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น แม่น้ำระยอง อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ เป็นต้น และเป็นแหล่งผลิตน้ำประปาจ่ายในพื้นที่เมืองระยอง ทั้งนี้ ปริมาณความต้องการน้ำประปาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในระยะต่อไปจะมีการขยายเขตการจำหน่ายประปาในพื้นที่อำเภอบ้านฉางและอำเภอปลวกแดง และปรับปรุงระบบในพื้นที่อำเภอเมืองระยอง เพื่อรองรับการกระจายของเมือง

3) การสื่อสาร

การสื่อสารหลักยังคงเป็นโทรศัพท์พื้นฐาน มีผู้สัมปทานหลักคือบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) มีเลขหมายโทรศัพท์รวม 122,272 เลขหมาย เลขหมายส่วนใหญ่ในในการทำธุรกิจ บ้านพัก และสถานที่ราชการ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนการบริการโทรศัพท์ พ.ศ. 2555 – 2559 จำแนกเป็นรายอำเภอ

รายการ	2555	2556	2557	2558	2559
เลขหมายโทรศัพท์ที่มี					
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	85,311	84,304	85,096	85,480	85,238
บริษัทสัมปทาน	37,156	37,056	36,834	37,034	37,034
เลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่า					
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	56,991	81,268	78,175	73,671	40,320
ธุรกิจ	14,877	28,544	28,457	27,962	14,088
บ้านพัก	36,968	46,730	44,039	40,568	22,288
ราชการ	2,790	3,730	3,713	3,667	2,680
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	486	539	539	539	489
โทรศัพท์สาธารณะ	1,870	1,591	1,329	884	772
บริษัทสัมปทาน	14,373	12,352	10,444	8,932	3

ที่มา : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) 2559

การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ มีปริมาณเพิ่มขึ้นในทุกประเภทอย่างรวดเร็วตามตารางที่ 9 โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 68.30 โทรศัพท์มือถือมีผู้ใช้ร้อยละ 87.64

ตารางที่ 9 แสดงประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ พ.ศ. 2559 – 2561

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	จำนวน			ร้อยละ		
	2559	2560	2561	2559	2560	2561
การใช้คอมพิวเตอร์	813,412	823,909	834,130	**100.00**	100.0	100.0
ใช้	335,258	279,476	258,083	41.22	33.90	30.9
ไม่ใช้	478,154	544,433	576,047	58.78	66.10	69.1
การใช้อินเทอร์เน็ต	813,412	823,909	834,130	**100.00**	100.0	100.0
ใช้	529,774	542,580	569,851	65.13	65.90	68.3
ไม่ใช้	283,638	281,329	264,279	34.87	34.10	31.7
การมีโทรศัพท์มือถือ	813,412	823,909	834,130	**100.00**	100.0	100.0
มี	712,862	733,890	751,863	87.64	89.10	90.1
ไม่มี	100,550	90,019	82,267	12.36	10.90	9.9

ที่มา : สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปี 2559 มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 335,258 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.22 ของประชากรทั้งหมด มีผู้ใช้อินเตอร์เนต จำนวน 529,774 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.13 ของประชากรทั้งหมด ผู้ใช้โทรศัพท์มีถือ 712,862 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.62 ของประชากรทั้งหมด

ปี 2560 มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 279,476 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.90 ของประชากรทั้งหมด มีผู้ใช้อินเตอร์เนต จำนวน 542,580 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.90 ของประชากรทั้งหมด ผู้ใช้โทรศัพท์มีถือ 733,890 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.10 ของประชากรทั้งหมด

ปี 2561 มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 258,083 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.9 ของประชากรทั้งหมด มีผู้ใช้อินเตอร์เนต จำนวน 569,851 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.3 ของประชากรทั้งหมด ผู้ใช้โทรศัพท์มีถือ 751,863 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.10 ของประชากรทั้งหมด

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นในแต่ละปี แต่ในปี 2559 ลดลงจำนวนมาก เนื่องจากใช้อุปกรณ์อื่นทดแทน แต่จำนวนเพิ่มไม่มากนัก เช่น โทรศัพท์มือถือ ส่วนผู้ใช้อินเตอร์เนตเพิ่มขึ้นในแต่ละปีอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมอินเตอร์เนตชุมชนและการเพิ่มขึ้นของโทรศัพท์มือถือ ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นการเข้าถึงของประชาชน และโทรศัพท์มือถือมีจำนวนมากในท้องตลาด มีการแข่งขันสูง มีราคาถูกลงมาก สามารถหาซื้อได้โดยง่าย

4) การคมนาคมขนส่ง

(1) ทางบก

ระบบการคมนาคมทางบกเป็นระบบที่สำคัญที่สุดของจังหวัดโดยเฉพาะในพื้นที่อุตสาหกรรม เพราะเป็นตัวเชื่อมการติดต่อทั้งทางเรือและทางรถไฟ มีการตัดถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดเข้าสู่อำเภอ ตำบลและหมู่บ้านทำให้การสัญจรและการขนส่งสินค้ามีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ถนนสำคัญที่สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดระยองได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สายเก่า) เป็นเส้นทางจากรุงเทพฯ ผ่านอำเภอบางปู-อำเภอบางปะกง-บางแสน ศรีราชา-พัทยา-หาดจอมเทียม-สัตหีบ-บ้านฉางจนถึงอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง รวมระยะทางทั้งสิ้น 220 กิโลเมตรเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและวัตถุดิบจากภาคต่างๆ ที่จะมายังจังหวัดระยอง ปัจจุบันสภาพการจราจรแออัด ผิวจราจร 4 ช่องทาง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนบางนา-ตราด) เป็นเส้นทางที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ทางหลวงสายนี้จะเริ่มต้นตรงจุดทางด่วนด่านเฉลิมนคร บางนาผ่านบางพลี-บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการและเชื่อมทางหลวงหมายเลข 3 ที่ กม.ที่ 70 อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นผู้ใช้รถจะผ่านเส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ 1 รวมระยะทาง 220 กิโลเมตร ผิวจราจร 4 ช่องทาง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 36 (บายพาส 36) เริ่มต้นที่ กม.140 อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีต่อไปยังจังหวัดระยองด้วยระยะทางเพียง 70 กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น 210 กิโลเมตร ผิวจราจรได้รับการขยายเป็น 6 ช่องทางจราจรแล้วในปัจจุบัน

- ทางหลวงจังหวัดระยองหมายเลข 344 (สายบ้านบึง-แกลง) จุดเริ่มต้นที่จังหวัดชลบุรี ผ่านอำเภอบ้านบึง-หนองใหญ่-อำเภอวังจันทร์และสิ้นสุดที่อำเภอแกลง ระยะทาง 100 กิโลเมตร ผิวจราจร 4 ช่องทาง เหมาะสำหรับผู้ที่จะเดินทางมายังอำเภอแกลงหรือเดินทางไปยังจังหวัดจันทบุรีหรือจังหวัดตราด

- ทางหลวงหมายเลข 7 (มอเตอร์เวย์) เริ่มต้นที่ถนนพัฒนาการ เขตประเวศ กรุงเทพฯ สิ้นสุดที่ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง ระยะทาง 135 กิโลเมตร จากนั้น

1. ใช้ทางหลวงหมายเลข 36 ระยะทางอีก 40 กิโลเมตร จะถึงอำเภอเมืองจังหวัดระยอง รวมระยะทาง 175 กิโลเมตร ในปี 2562

2. ใช้ช่วงต่อทางหลวงหมายเลข 7 (มอเตอร์เวย์) ช่วงจากพัทยามายังที่อำเภอบ้านฉาง ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

- การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางมีรถปรับอากาศกรุงเทพฯ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดเพชรบูรณ์และสายใต้ไปยังเกาะสมุย

ยอดรวมรถจดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ปี 2562 สะสมรวมทั้งสิ้น 741,428 คัน รถจักรยานยนต์มีจำนวนการจดทะเบียนมากที่สุด จำนวน 429,078 คัน รองลงมาคือ รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน จำนวน 175,711 คัน และรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล จำนวน 126,956 คัน ตามลำดับ ส่วนประเภทรถที่มีจำนวนในการจดทะเบียนน้อยที่สุดได้แก่ รถยนต์รับจ้างสามล้อ จำนวน 1 คัน ทั้งนี้ ในปี 2561 เปรียบเทียบในปี 2562 ส่วนใหญ่มีสถิติการจดทะเบียนทุกประเภทเพิ่มขึ้นทุกรายการ

ตารางที่ 10 แสดงรถจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2558–2562

ประเภทรถ	2558	2559	2560	2561	2562
รวมยอด	**649,457**	**502,397**	**687,869**	**552,250**	**741,428**
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	127,141	136,961	148,335	161,720	175,711
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน	5,318	5,209	5,189	5,069	5,050
รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	119,093	120,803	122,777	124,783	126,956
รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล	2	2	2	2	2
รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัด	-	-	-	-	-
รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกิน 7 คน	22	22	22	22	22
รถยนต์สี่ล้อเล็กรับจ้าง	-	-	-	-	-
รถยนต์รับจ้างสามล้อ	1	-	1	1	1
รถยนต์บริการธุรกิจ	2	3	4	5	6
รถยนต์บริการทัศนาจร	-	-	-	2	2
รถยนต์บริการให้เช่า	-	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์	394,252	236,359	407,380	257,427	429,078
รถแทรกเตอร์	2,158	1,762	2,564	2,040	3,121
รถบดถนน	130	119	135	134	154

ประเภทรถ	2558	2559	2560	2561	2562
รถใช้งานเกษตรกรรม	15	8	10	6	7
รถพ่วง	26	19	26	20	29
รถจักรยานยนต์สาธารณะ	1,297	1,130	1,424	1,019	1,289

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดระยอง ณ ธันวาคม 2562

จำนวนรถยนต์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะรถมอเตอร์ไซต์ และรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ส่วนรถประเภทอื่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ เป็นไปตามนโยบายของจังหวัดในการรณรงค์ให้ผู้ใช้รถทุกประเภทจดทะเบียนรถยนต์ที่จังหวัดระยอง เพื่อนำรายได้จากภาษีมาพัฒนาจังหวัด และการรณรงค์ย้ายทะเบียนบ้านมาจังหวัดระยอง

(2) ทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นเส้นทางที่ใช้ขนส่งวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และสินค้าของโรงงานในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง แต่ไม่นิยมใช้บริการเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและระยะทางไม่ไกล ในอนาคตจะเปลี่ยนสภาพเป็นรถไฟความเร็วสูงและรถไฟทางคู่

(3) ทางอากาศ

สนามบินอู่ตะเภา ภายในมีท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา ตั้งอยู่พื้นที่ตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ห่างจากจังหวัดระยองประมาณ 30 กิโลเมตรและห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 190 กิโลเมตร เป็นท่าอากาศยานภายใต้การดูแลของกองทัพเรือ ภายหลังเหตุการณ์ปิดสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมือง และการเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รัฐบาลได้เห็นความจำเป็นในการเพิ่มศักยภาพในการรองรับผู้โดยสาร จึงได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดสร้างอาคารผู้โดยสารหลังใหม่ สนามบินอู่ตะเภาฯ สามารถรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่ได้ ขณะนี้มีสายการบินที่เปิดบริการหลัก

1. สายการบินแอร์เอเชีย มีเส้นทางบินประเทศประกอบด้วย เชียงใหม่ ภูเก็ต หาดใหญ่ อุดรธานี และขอนแก่น เส้นทางบินระหว่างประเทศ ประกอบด้วย GUIYANG HAIKOU

2. สายการบิน บางกอกแอร์เวย์ เส้นทางบินในประเทศประกอบด้วย ภูเก็ต และเกาะสมุย

3. สายการบินไลอ้อน แอร์ เส้นทางบินระหว่างประเทศ เส้นทางเชียงใหม่ เส้นทางบินระหว่างประเทศ คือ SHIJIAZHUANG

4. สายการบินอื่นๆ เช่น DONGHAI AIRLINES TUI AIRWAYS ROYAL FLIGHT AZUR AIR QATAR AIRWAY เป็นต้น และในอนาคต จะมีสายการบินเปิดเส้นทางการบินทั้งในและนอกประเทศอีกจำนวนมาก เพื่อรองรับการพัฒนาสู่การเมืองเมืองมหานครการบินของรัฐบาล

ตารางที่ 11 แสดงเปรียบเทียบการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ ณ สนามบินนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา พ.ศ. 2558 – 2562

เดือน	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
ตุลาคม	6,646	15,779	55,779	153,561	117,993
พฤศจิกายน	8,888	21,826	48,794	189,123	136,508
ธันวาคม	13,698	55,891	59,703	210,284	159,928
มกราคม	23,061	59,881	65,603	215,810	174,440
กุมภาพันธ์	19,965	76,309	66,023	224,031	170,782
มีนาคม	13,986	79,673	126,689	217,520	176,730
เมษายน	16,750	66,291	133,529	164,649	139,185
พฤษภาคม	17,155	65,227	97,519	133,119	120,877
มิถุนายน	7,291	61,667	89,273	123,526	110,962
กรกฎาคม	15,460	75,277	108,442	129,846	121,737
สิงหาคม	18,704	80,008	110,339	128,085	127,670
กันยายน	15,516	55,237	98,290	105,809	108,134
รวม	**177,120**	**713,066**	**1,059,983**	**1,995,363**	**1,664,946**

ที่มา : การท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา

ข้อมูลสถิติผู้โดยสาร ตั้งแต่ปี 2558 – 2562 เป็นต้นมา พบว่ามีจำนวนผู้โดยสารเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งผู้โดยสารขาเข้า และผู้โดยสารขาออก เพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาเป็นสนามบินพาณิชย์แห่งที่ 3 เริ่มเป็นรูปธรรม มีสายการบินเปิดให้บริการมากขึ้น โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา แสดงให้เห็นถึงนโยบายการพัฒนาสนามบินฯ ของรัฐบาล มีผลทำให้มีจำนวนเที่ยวบิน และผู้โดยสารเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด

(4) ทางน้ำ

มีท่าเรือน้ำลึกที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุด เปิดบริการให้แก่ผู้ประกอบการทั้งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ

1) ท่าเทียบเรือสาธารณะ

(1) ท่าเทียบเรือทั่วไป

บริษัท ไทยพรอสเพอริตี้ เทอร์มินอล จำกัด(TPT) มีพื้นที่ระยะที่ 1 ทั้งหมด 49-3-70 ไร่ มีความยาวหน้าท่า 330 เมตร รับสินค้าได้ 20,000 ตัน/ลำเรือและ 150 เมตร สำหรับเรือเล็ก

(2) ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว

บริษัท ไทยแท้งค์เทอร์มินัลจำกัด จำกัด (TTT) มีพื้นที่ระยะที่ 1ทั้งหมด 181-2-87.7 ไร่ มีความยาวหน้าท่า 680 เมตร รับสินค้าได้ 45,000 ตัน/ลำเรือ

2) ท่าเรือเฉพาะกิจ ผู้ลงทุนท่าเทียบเรือเฉพาะกิจมีทั้งสิน 10 ราย ประกอบด้วย

(1) บริษัท ปุ๋ยเอ็นเอฟซี จำกัด National Fertilizer Co., Ltd (NFC

(2) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด Maptaphut Industrial Terminal (MIT)

(3) บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)

(4) บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด(มหาชน)

(5) บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด

(6) บริษัท โกลว์ เอสพีพี3 จำกัด

(7) บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด

(8) บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด

(9) บริษัท พีทีที แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด

(10) บริษัท ระยองเทอร์มินัล จำกัด

3) ท่าเรือ ไออาร์พีซี ให้บริการเทียบเรือเพื่อขนถ่ายสินค้า พร้อมสิ่งอำนวย ความสะดวก ความยาวประมาณ 1,623 เมตร ประกอบด้วยท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ 6 ท่า สามารถรับเรือได้ตั้งแต่ขนาด 1,000 – 250,000 ตัน

ในส่วนของท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยว เป็นท่าเรือขนาดเล็ก อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเพ เช่น ท่าเรือนวลทิพย์ ท่าเรือศรีบ้านเพ ท่าเรือเทศบาลตำบลเพ ท่าเรือโชคกฤษดา ท่าเรืออุทยาน-แห่งชาติเขาแหลมหญ้า–หมู่เกาะเสม็ด เป็นต้น

(6) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่เชื่อมโยง

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายดำเนินโครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการในลำดับแรก จำนวน 5 โครงการ และโครงการสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการในลำดับที่สอง จำนวน 10 โครงการ ประกอบด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับในอนาคต

(1) เมืองการบินตะวันออก(สนามบินอู่ตะเภา)

วัตถุประสงค์ให้เป็นสนามบินนานาชาติหลักแห่งที่ 3 ของประเทศไทยและธุรกิจต่อเนื่อง เป็นเขตส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่ EEC และเชื่อมโยงการขนส่งผู้โดยสารกับสนามบินดอนเมือง และสนามบินสุวรรณภูมิ และเป็น Aviation Hub ที่สำคัญในภูมิภาค ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง และพื้นที่โดยรอบประมาณ 6,500 ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดระยอง สนามบินอู่ตะเภาจะถูกประกาศเป็น “เขตส่งเสริมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก: เมืองการบินภาคตะวันออก (Special EEC Zone: Eastern Airport City) โครงการอยู่ในพื้นที่ ตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง และพื้นที่โดยรอบประมาณ 6,500 ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดระยอง โดยปัจจุบันท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา มีทางวิ่ง 1 ทางวิ่ง ขนาดมาตรฐานยาว 3,500 เมตร กว้าง 60 เมตร และมี 52 หลุมจอด ซึ่งหากใช้

ทางวิ่งนี้เต็มศักยภาพ จะสามารถรองรับปริมาณผู้โดยสารได้ 20 ล้านคนต่อปี อาคารผู้โดยสารหลังที่ 1 รองรับผู้โดยสารทั้งในและระหว่างประเทศประมาณ 700,000 คนต่อปี และหลังจากอาคารผู้โดยสารหลังที่ 2 เปิดให้บริการจะมีขีดความสามารถในการรองรับผู้โดยสารได้ประมาณ 3 ล้านคนต่อปี

ขอบเขตการรับผิดชอบ

<u>รัฐ</u>

1.ทางวิ่งที่ 2 ทางขับ และระบบที่เกี่ยวข้อง

2. ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน (MRO Complex 500 ไร่)

3. ศูนย์ฝึกอบรมบุคลากร

4. สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา น้ำเสีย

5. หอบังคับการบิน ระบบควบคุมจราจรทางอากาศและอื่นๆ

<u>เอกชน</u>

1.อาคารผู้โดยสารหลังที่ 3 (Passenger Terminal Building)

2. ศูนย์การขนส่งภาคพื้น (Ground Transportion Centre)

3. ศูนย์ธุรกิจการค้า (Commercial Gateway)

4. เขตประกอบการเสรี (Cargo Viillage or Free Trading) และธุรกิจเกี่ยวเนื่อง

5. MRO ส่วนที่เอกชนรับผิดชอบ

6. จ่ายค่าเช่าและส่วนแบ่งเป็นรายได้รัฐ

7. เชื่อมต่อระบบสาธารณูปโภคและบำรุงรักษา

<u>เขตพื้นที่ดำเนินการ</u>

1) เมืองการบินภาคตะวันออก 6,500 ไร่ บริเวณท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา

2) เขตชั้นใน มหานครการบินภาคตะวันออก 10 กิโลเมตร รอบท่าอากาศยาน (ประมาณ 140,000 ไร่) โดยครอบคลุมชุมชนสำคัญ ได้แก่ สัตหีบและบ้านฉาง

3) เขตชั้นกลาง มหานครการบินภาคตะวันออก 30 กิโลเมตร จากท่าอากาศยาน (เมืองพัทยา ถึง เมืองระยอง) ซึ่งสามารถเดินทางได้ด้วยรถไฟความเร็วสูง 17-19 นาที และ ถนน ไม่เกิน 40 นาที โดยครอบคลุมชุมชนสำคัญ ได้แก่ เมืองพัทยา เมืองระยอง แหลมฉบัง

4) เขตชั้นนอก มหานครการบินภาคตะวันออก 60 กิโลเมตร จากท่าอากาศยาน (จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง) ซึ่งสามารถเดินทางได้ด้วยรถไฟความเร็วสูง 30 -35 นาที และ ถนน ไม่เกิน 60 นาที โดยครอบคลุมชุมชนสำคัญ ได้แก่ ศรีราชา บ้านค่าย บ้านบึง

<u>มีกิจกรรมหลัก 6 กลุ่ม</u> คือ

- กลุ่มอาคารผู้โดยสาร และศูนย์ธุรกิจการค้า (Commercial Gateway) อาคารผู้โดยสารขยายเป็น 3 ระยะคือ 15-30-60 ล้านคนต่อปี ในระยะ 5-10-15 ปีตามลำดับ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า อาคารสำนักงาน กลุ่มธุรกิจบันเทิง เชื่อมต่อด้วย สถานีรถไฟความเร็วสูง อยู่ชั้นใต้ดินของอาคารผู้โดยสาร และ ทางด่วนเชื่อมถนนภายนอกกับอาคารผู้โดยสาร

- กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมอากาศยาน ประกอบด้วยเขตการค้าเสรี (free trade zone) เพื่อประกอบการค้าและอุตสาหกรรม กลุ่มธุรกิจคาร์โก กลุ่มธุรกิจซ่อมอากาศยาน

- ศูนย์ฝึกอบรมบุคคลการอากาศยาน และธุรกิจขนส่งสินค้าทางอากาศและโลจิสติกส์ (Air Cargo)

- กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

- ศูนย์การแพทย์เฉพาะด้าน

- ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ

รูปที่ 4 แสดงแผนการพัฒนาเมืองการบินภาคตะวันออก

การพัฒนาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (พ.ศ.2560-2564) จัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานในประเทศไทย เพิ่มจำนวนผู้ประกอบการและประเภทของการผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรมอากาศยาน สร้างบุคลากร รวมทั้งปรับปรุงหลักสูตรการผลิตช่างและวิศวกรอากาศยาน

ระยะที่ 2 (พ.ศ.2565-2569) จัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอต่อการซ่อมบำรุงภายในประเทศ จัดกลุ่มอุตสาหกรรม (คลัสเตอร์) ให้ครบทุกประเภทอุตสาหกรรมอากาศยานตามแผนธุรกิจ และสร้างช่างเทคนิควมทั้งวิศวกรอากาศยานให้เพียงพอต่อความต้องการ

ระยะที่ 3 (พ.ศ.2570-2575) จัดตั้ง Aeropolis เพื่อรองรับการซ่อมบำรุงเครื่องบินของภูมิภาค ยกระดับความสามารถในการผลิตอุตสาหกรรมอากาศยานเข้าสู่ Tier 2 (Design& Build) และการพัฒนาบุคลากรด้านการบินจนสามารถเข้าสู่การเป็น Research & Institutions

การดำเนินการข้างตัน จะสร้างรายได้สู่ชุมชนควบคู่กับการพัฒนายกระดับการบริการ เช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล ประเทศไทยจะมีศูนย์รวมกลุ่มอุตสาหกรรมอากาศยานเป็นฐานอุตสาหกรรมการบินที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ และเชื่อมโยงกับภูมิภาค เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีอุตสาหกรรมการบินและธุรกิจการบิน แ สร้างงานสร้างรายได้สูงแก่ชุมชน

(2) ท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ 3 การพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเตรียม โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการขนส่งทางน้ำสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม และรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก โดยจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มความจุในการขนถ่ายก๊าซธรรมชาติและสินค้า เหลว ให้บริการรูปแบบท่าเทียบเรือสาธารณะ

รูปที่ 5 แสดงผังท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ 3

โครงการตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่หน้าท่า 550 ไร่ และพื้นที่หลังท่า 450 ไร่ ความยาวหน้าท่ารวมกัน 2,229 เมตร ท่าเรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่และทันสมัย มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สามารถรองรับเรือบรรทุกขนาด 264,000 DWT เปิดให้บริการ 12 ท่า (ท่าเรือสาธารณะ 2 ท่า และท่าเรือเฉพาะกิจ 10 ท่า) โดยมีเอกชน 19 ราย เช่าดำเนินการเป็นท่าเรือ คลังน้ำมัน คลังสินค้า และโรงไฟฟ้า

ขอบเขตของโครงการฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

1) งานโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ได้แก่ การขุดลอกและถมทะเล พื้นที่ 1,000 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์ 550 ไร่ และพื้นที่เก็บกักตะกอน 450 ไร่ การขุดลอกร่องน้ำและแอ่งกลับเรือ การ ก่อสร้างเขื่อนกันคลื่น การก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมการเดินเรือและท่าเทียบ เรือบริการ

2) งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ (Superstructure) ได้แก่ การก่อสร้างท่าเทียบเรือ 2 ส่วน และพื้นที่คลังสินค้าและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง พร้อมงานติดตั้งอุปกรณ์ และบริหารจัดการท่าเรือ คือ

- ท่าเทียบเรือขนถ่ายสินค้าเหลว 2 ท่า ความยาวหน้าท่าประมาณ 800 เมตร พื้นที่ ประกอบการ 200 ไร่
- ท่าเทียบเรือก๊าซ 3 ท่า ความยาวหน้าท่า 1,400 เมตร พื้นที่ 200 ไร่
- คลังสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับก๊าซธรรมชาติ พื้นที่ประกอบการ 150 ไร่

(3) การพัฒนาโครงข่ายขนส่งทางบก ในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีโครงข่ายถนนค่อนข้างสมบูรณ์

3.1 ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง(มอเตอร์เวย์) หมายเลข 7 สายกรุงเทพฯ – บ้านฉาง ช่วงพัทยา มาบตาพุด ระยะทาง 31 กม. เริ่มก่อสร้างตั้งแต่ปี 2559 แล้วเสร็จในปี 2563 ซึ่งมีการก่อสร้างถนนโครงข่ายเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 3 บริเวณตำบลบ้านอำเภอ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ระยะทาง 7.856 กิโลเมตร นอกจากนั้น ยังมีสถานีบริการทางหลวง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณตำบล ห้วยใหญ่

3.2 แผนการดำเนินการถนนสายหลัก

เริ่มดำเนินการในปี 2561 - 2563

งบประมาณ ปี 2561

1) ขยาย 4 เป็น 6 ช่องจราจร ถนนหมายเลข 36 ช่วงกระทิงลาย-ระยอง

2) ขยาย 4 เป็น ช่องจราจรถนนหมายเลข 363 ศูนย์ราชการฯ - นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

3) บูรณะทางเดิมถนนหมายเลข 344 อ.บ้านบึง อ.แกลง บ.หนองเสือช้าง – อ.แกลง

งบประมาณปี 2562

1) ขยายถนนสาย 2015 แยกสาย 36 - สาย 331 อ.ปลวกแดง จ.ระยอง (นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ - นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดออกสู่สาย 331 ขนาด 4 ช่องจราจร)

2) ขยายช่องทางจราจรสาย 3376 (แยกขนำไร่ – บ้านฉาง) จาก 2 เป็น 6 ช่องจราจร

3) ขยายช่องทางหมายเลข 3191 ช่วงมาบตาพุด- นิคมพัฒนาจาก 4 เป็น 6 ช่องจราจร

งบประมาณปี 2563

1) ขยายทางหลวงหมายเลข 3 ตอนบ้านฉาง-ระยอง จาก 4 เป็น 8 ช่องจราจร

2) ขยายช่องจราจรสายบ้านค่าย – วังจันทร์ เป็น 4 ช่องจราจร เชื่อมต่อ EECi

งบประมาณปี 2564

1) ผลักดันการจัดทำระบบขนส่งและการจราจร เพื่อรองรับประกอบด้วยระบบ Smart Bus และรถรางเบา และ FEEDER

2) โครงการศึกษาถนนเลี่ยงเมืองสาย ง.

3) โครงการขยายช่องทางจราจรถนนหมายเลข 3 ช่วงถนนสุขุมวิท - ตะพง

4) โครงการก่อสร้างถนนเฉลิมบูรพาชลทิต (ระยะที่ 2) (หลังศึกษาแล้วเสร็จ)

5) ฯลฯ

เมื่อโครงการทั้งหมดแล้วเสร็จจะเป็นเส้นทางที่สามารถเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งระหว่างภาคกลางกับภาคตะวันออกได้อย่างสมบูรณ์ นับเป็นเส้นทางสายหลักที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทั้งในภาคธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยว ด้วยแนวเส้นทางที่สามารถรองรับการเดินทางและการขนส่งสินค้าในภาคตะวันออกไปยังทั่วทุกภูมิภาค เชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบังและนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงการขนส่งทางรถไฟ และการขนส่งทางอากาศ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายโลจิสติกส์ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน

(4) โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง เชื่อมโยง 3 สนามบิน หรือ (High Speed Rail : HSR) รถไฟฟ้าความเร็วสูงกรุงเทพ – อู่ตะเภา เชื่อมต่อ 3 สนามบิน พร้อมพัฒนาพื้นที่โดยรอบ

โครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อมต่อ 3 สนามบิน แบบไร้รอยต่อ แนวเส้นทางดังกล่าวจะพาดผ่านพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ระยะทางรวมทั้งสิ้น 260 กิโลเมตร เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทางการเดินรถเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะก่อสร้างทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วง จากสถานีพญาไท ไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบัง ไปยังสนามบินอู่ตะเภา พร้อมเชื่อมเข้าออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟฯ เป็นส่วนใหญ่ รวมระยะทาง 260 กม. การเดินรถในช่วงที่ผ่านกรุงเทพฯ ชั้นใน จะลดความเร็วลงมาที่ 160 กม./ชม. และจะวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด 250 กม./ชม. ในเขตนอกเมือง ประกอบไปด้วยสถานีรถไฟความเร็วสูง จำนวน 9 สถานี ได้แก่ สถานีดอนเมือง สถานีบางซื่อ สถานีมักกะสัน สถานีสุวรรณภูมิ สถานีฉะเชิงเทรา สถานีชลบุรี สถานีศรีราชา สถานีพัทยา สถานีอู่ตะเภา

<u>เป้าหมายการพัฒนา</u>

มีศูนย์ซ่อมบำรุงเดิมที่คลองตัน เพื่อรองรับรถไฟฟ้า City Line นอกจากนี้ยังมีศูนย์ซ่อมบำรุงแห่งใหม่พื้นที่ประมาณ 400 ไร่ ตั้งอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อรองรับรถไฟความเร็วสูง

- ศูนย์กลางควบคุมการเดินรถ (Operations Control Centre-OCC) ของโครงการตั้งอยู่ที่ศูนย์ซ่อมบำรุงทั้ง 2 แห่ง

- ระบบขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า ความเร็ว 250 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ใช้ระยะเวลาเดินทางประมาณ 1.09 ชั่วโมง (69 นาที)

คาดว่าจะมีผู้มาใช้บริการรถไฟธรรมดา (City Line) ช่วงดอนเมือง-สุวรรณภูมิ กว่า 103,920 คน/เที่ยว/วัน และมีผู้ใช้บริการรถไฟความเร็วสูง (HSR) ช่วงสุวรรณภูมิ- อู่ตะเภา กว่า 65,630 คน/เที่ยว/วัน โดยระยะเวลาการเดินทางจากดอนเมือง หากไม่จอดระหว่างทาง ประมาณ 1 ชั่วโมง

รูปที่ 6 แสดงเส้นทางรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพ-อู่ตะเภา

ทั้งนี้ รถไฟฟ้าความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน จะสามารถเชื่อมโยงกับการคมนาคมขนส่งทางถนน ทางเรือและทางอากาศได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น จึงเป็นการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

(5) รถไฟทางคู่ เชื่อม 3 ท่าเรือ

โครงข่ายรถไฟในปัจจุบันเป็นโครงข่ายเดิมตั้งแต่การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก มีรถไฟทางคู่ เริ่มต้นจากลาดกระบัง-ท่าเรือแหลมฉบัง (ขนส่งประมาณ 8% ของตู้สินค้าที่ออกจาก ICD ลาดกระบัง) มีรถไฟทางเดี่ยวสายหลักจากชุมทางศรีราชา-ชุมทางเขาชีจรรย์ - มาบตาพุด (มีการใช้น้อย โดยขนส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดมาที่ท่าเรือแหลมฉบัง แต่มีจำนวนไม่มากนัก) มีทางเดี่ยวจากชุมทางเขาชีจรรย์-ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ แต่ยังมีการใช้น้อยมาก การขยายตัวในอนาคตจำเป็นต้องมีระบบรถไฟทางคู่เชื่อมต่อท่าเรือหลักทั้ง 3 แห่ง ได้อย่างสมบูรณ์ จึงต้องปรับปรุงโครงข่ายทางรถไฟเดิมที่มีอยู่ทั้งระบบเป็นทางคู่ พร้อมก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อกับพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในรูปแบบของย่านขนส่งตู้สินค้า และ Inland Container Depot (ICD) ย่อย เป็นระบบเดียวกัน ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงท่าเรือสำคัญ 3 ท่าเรือคือท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือมาบตาพุด และท่าเรือจุดเสม็ด

ขณะนี้รัฐบาลได้เร่งดำเนินการช่วงแก่งคอย-มาบตาพุด โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี 2561 แนวเส้นทางจะก่อสร้างทางคู่ขนาดมาตรฐานขึ้นมาใหม่ขนานไปกับแนวเส้นทางรถไฟขนาด 1 เมตรในปัจจุบัน รวมทั้งมีทางเชื่อมต่อ(Chord Line) เข้าใช้ทางร่วมกับโครงการรถไฟความเร็วสูงสายกรุงเทพ-ระยอง อีกด้วย โดยรูปแบบโครงสร้างทางรถไฟมีทั้งรูปแบบทางวิ่งระดับพื้น ทางวิ่งยกระดับช่วงสั้นและรูปแบบอุโมงค์

รูปที่ 7 แสดงเส้นทางรถไฟทางคู่เชื่อมโยง 3 ท่าเรือ

การพัฒนาเส้นทางรถไฟทางคู่จะทำเกิดการพัฒนาที่ดินรอบๆ สถานี การค้าการลงทุน เสริมสร้างกิจกรรมให้ผู้คนทุกระดับชั้นสามารถอยู่ร่วมกันได้ ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนท้องถนน เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว รองรับการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารมากขึ้น ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น

(6) การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

จังหวัดระยองมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง ขนาดกลาง 3 แห่ง ขนาดเล็ก 10 แห่ง ปริมาตรเก็บกักรวม 599.77 ล้านลูกบาศก์เมตร น้ำไหลเข้าอ่าง 652 ล้านลูกบาศก์เมตร /ปี แต่ความต้องการน้ำเริ่มมากขึ้น คาดว่าอีก 4 - 5 ปีข้างหน้าปริมาณน้ำของระยองจะตึงตัวมาก

กรมชลประทานได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยกรมชลประทานจะเป็นจัดหาน้ำต้นทุน ขณะที่ East Water การประปาส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นเป็นผู้ใช้น้ำ ด้วยการ 1) ปรับปรุงแหล่งน้ำดิบ/พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ 2) เชื่อมโยงแหล่งน้ำระบบผันน้ำ 3) ทำแก้มลิง/อ่างน้ำ 4) ป้องกันน้ำท่วม และ 5) บริหารจัดการแหล่งน้ำต่าง ๆ แบ่งการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ออกเป็น 2 ช่วง

ระยะแรก 5 ปีแรก จะมีการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยเพิ่มความจุกักเก็บน้ำอ่างหนองปลาไหลอีก 23 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร การสูบน้ำย้อนกลับจากคลองไปเก็บไว้อ่างเก็บน้ำประแสร์ที่เพิ่มความจุอีก 47 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่อีก 10 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำดอกกรายอีก 10 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร

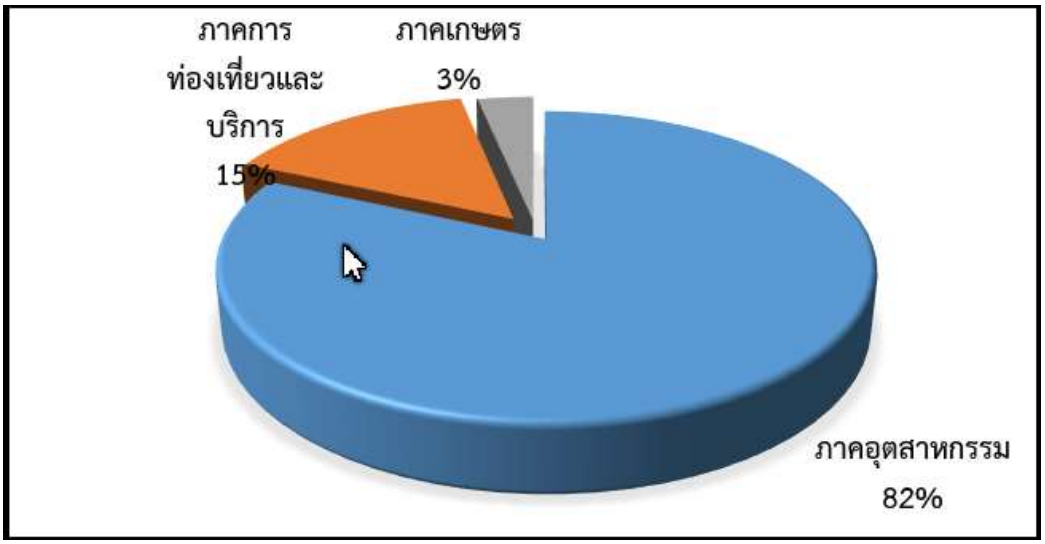
ระยะ 5- 10 ปี กรมชลประทานจะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำอีก 4 แห่งที่จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยอ่างเก็บน้ำประแกต ความจุ 60.2 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร ดำเนินการไปแล้ว 90%, อ่างพะวา ใหญ่ความจุ 68.1 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร อ่างคลองแก่งหางแมว ความจุ 80.7 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร และอ่างคลองวังโตนดความจุ 99.5 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร และจะมีการสูบส่งไปอ่างเก็บน้ำประแสร์ ในระยะ 10 ปีข้างหน้านี้ หากดำเนินการตามแผนข้างต้นสถานการณ์น้ำในพื้นที่ 3 จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จะไม่มีปัญหาด้านการขาดแคลน

ระยะ 10 ปีต่อไป อยู่ระหว่างการศึกษาเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางการผันน้ำจากสตรึงมนัม ประเทศกัมพูชา ซึ่งมีขนาดความจุ 1,200 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร โดยวางท่อเข้ามาในฝั่งไทย บริเวณจังหวัดตราดตอนล่างและผันน้ำต่อมาทางท่อเข้าสู่อ่างเก็บน้ำประแสร์

ทั้งนี้ การที่รัฐบาลได้กำหนดแผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ โดยมีปลายทางโครงการที่จังหวัดระยอง จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม ด้านการเกษตร และด้านการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นสาขาหลักเศรษฐกิจ และสามารถกระจายรายได้และความเจริญสู่ชุมชนได้มากขึ้นด้วย

2. ด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวมจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปีพบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปี 2561 มีมูลค่า 1,045,697 ล้านบาท โดยมาจากภาคเกษตรกรรม 20,236 ล้านบาท และสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม มีมูลค่ารวมสูง 876,880 ล้านบาท (ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 81.7 ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ร้อยละ15.0 ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 3.0) มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวประชากร (GPP per Capita) เท่ากับ 1,067,449 บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ **เป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ**

รูปที่ 8 แสดงสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปี 2561 จำแนกตามรายภาคเศรษฐกิจ

ตารางที่ 12 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและรายได้ประชากรจำแนกตามสาขาของจังหวัดระยอง

(หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต		2557	2558	2559	2560	2561
ภาคเกษตร	**รวม**	**21,941**	**20,803**	**20,236**	**23,348**	**18,967**
	เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ ประมง	21,059	18,936	20,236	23,348	18,967
ภาคนอกเกษตร	**รวม**	**873,103**	**846,884**	**876,880**	**961,597**	**1,026,730**
	การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	345,208	281,945	248,312	256,878	281,800
	การผลิตอุตสาหกรรม	337,826	371,494	414,082	464,462	473,613
	ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	49,540	45,228	56,480	66,876	83,220
	การประปาและการจัดการของเสีย	2,180	2,314	2,363	2,506	2,519
	การก่อสร้าง	5,786	7,820	7,660	6,898	7,555
	การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	54,498	59,341	67,248	76,280	80,646
	การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	14,950	14,663	14,759	17,995	22,765

สาขาการผลิต		2557	2558	2559	2560	2561
	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	2,565	2,945	3,564	3,585	4,176
	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	1,268	1,395	1,105	1,136	1,702
	การเงินและการประกันภัย	9,836	10,425	10,935	11,430	12,037
	กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	4,777	5,327	5,393	5,987	6,416
	กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	25,822	24,479	23,745	25,883	26,247
	กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น ๆ	3,080	3,403	3,943	4,344	5,203
	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ ฯ	7,183	7,625	8,501	8,156	8,967
	การศึกษา	3,730	3,599	3,565	3,744	3,571
	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	2,610	2,776	2,963	3,007	3,550
	ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	461	290	341	429	448
	กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ	1,784	1,816	1,922	2,001	2,295
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด		**894,162**	**865,820**	**897,117**	**984,980**	**1,045,697**
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)		**1,031,237**	**986,153**	**1,009,496**	**1,095,667**	**1,067,449**
ประชากร (1,000 คน)		**867**	**878**	**889**	**899**	**980**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2561

เศรษฐกิจโดยภาพรวมนับตั้งแต่ พ.ศ.2557 – 2561 สาขาเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลงแต่มูลค่าเพิ่มขึ้นบ้างในปี 2560 ส่วนภาคนอกเกษตร คือ การกระจายตัวของภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น การทำเหมืองแร่และเหมืองหินอุตสาหกรรมการไฟฟ้า แก๊ส และการประปา การก่อสร้าง การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ มีแนวโน้มเติบโตขึ้นในภาพรวมตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2561 แต่มีลดลงบ้างในบางปี บางสาขา เนื่องจากเป็นไปตามกลไกของเศรษฐกิจโลกที่อยู่ในภาวะตกต่ำในช่วงปี ดังกล่าว ทั้งนี้ด้านโรงแรมและภัตตาคาร และด้านการบริการด้านสุขภาพและสังคม มีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เศรษฐกิจจังหวัดระยองมีเศรษฐกิจสาขาหลัก 4 สาขาสำคัญ ดังนี้

1) สาขาเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง

สาขาการเกษตรกรรม/เพาะปลูก จากการที่จังหวัดระยองมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม ทำให้จังหวัดระยองมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญจำนวนมาก ได้แก่

1. ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นพืชที่เพาะปลูกมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจสำคัญชนิดอื่นๆ เนื่องจากปลูกง่าย ไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามาก อีกทั้งสภาพทางภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดในช่วงเดือนตุลาคม - มกราคม เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากฝนตก ผลผลิตจะออกสู่ตลาดน้อยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม เกษตรกรส่วนใหญ่จะหยุดกรีดยางเพื่อบำรุงรักษาต้นยางเพราะต้นยางเริ่มผลัดใบ

2. มันสำปะหลัง เป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง อำเภอที่ปลูกมากที่สุดคืออำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์และอำเภอเมือง เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ระยอง 5 เกษตรศาสตร์ 50, ระยอง 90, ระยอง 60 และระยอง 3 ตามลำดับ นิยมปลูกในช่วงเดือนมีนาคม -พฤษภาคมของทุกปี สามารถเก็บเกี่ยวได้เกือบตลอดทั้งปี ผลผลิตจะออกมากในช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน และจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์

3. สับปะรด ปลูกมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศรองจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประมาณ 20% ของผลผลิตทั้งประเทศ) มีผลผลิตออกสู่ตลาดปีหนึ่งๆ ประมาณ 250,000 ตัน ผลผลิตส่วนใหญ่จะส่งขายให้โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรสภาพเป็นสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด บางส่วนนำไปจำหน่ายเป็นผลไม้สดตามแผงจำหน่ายผลไม้ ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดระหว่างเดือนพฤศจิกายน – มกราคมและระหว่างเดือนเมษายน -กรกฎาคม

4. ทุเรียน การทำสวนทุเรียนเป็นอาชีพที่เกษตรกรในจังหวัดระยองยึดเป็นอาชีพมาช้านาน การปลูกทุเรียนกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอแกลง อำเภอเมืองระยอง อำเภอเขาชะเมา อำเภอวังจันทร์ และอำเภอบ้านค่าย เกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทุเรียนประมาณ 20,000 ราย เฉลี่ยพื้นที่ปลูกประมาณ 3-5 ไร่/ครัวเรือน ระยะการออกสู่ตลาดจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน- มิถุนายน แล้วแต่ชนิด พันธุ์ ทุเรียนพันธุ์เบาจะเริ่มเก็บเกี่ยวก่อน คือ พันธุ์กระดุมและพันธุ์ชะนี ส่วนพันธุ์หนัก ได้แก่ พันธุ์ก้านยาวหมอนทองจะแก่สุกปลายเดือนพฤษภาคม

5. เงาะ เป็นไม้ผลเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่นิยมปลูกในจังหวัดระยอง มีพื้นที่ปลูกเงาะมากเป็นอันดับ 6 ของประเทศ พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ เงาะพันธุ์โรงเรียน รองลงมาคือ พันธุ์สีชมพู ฤดูกาลเพาะปลูกเริ่มในเดือนพฤษภาคม-สิงหาคมและเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

6. มังคุด เป็นไม้ผลยืนต้นที่มีอายุยืน เป็นพืชเมืองร้อนสามารถปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด ผลมังคุดมีรูปทรงและสีสันสวยงาม รสชาติดี มีราคาสูง เป็นที่นิยมบริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับฉายาว่าเป็น “THE QUEEN OF FRUIT” พันธุ์มังคุดจะมีพันธุ์เดียวและไม่มีการกลายพันธุ์โดยนิยมปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม-กันยายน และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

จะเห็นได้ว่าจังหวัดระยองเป็นเมืองแห่งการเพาะปลูกโดยเฉพาะผลไม้ ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดระยองเป็นอย่างมาก ซึ่งในทุกอำเภอของจังหวัดระยองสามารถทำการเกษตรได้ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าว ปลูกผลไม้หรือพืชไร่อื่นๆ เช่น มันสำปะหลัง ลองกอง เป็นต้น

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง ปี 2562/2563

อำเภอ	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ข้าวนาปี (ไร่)	[illegible] (ไร่)	[illegible] (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	อ้อย (ไร่)	ลองกอง (ไร่)	ทุเรียน (ไร่)	มะม่วง (ไร่)	เงาะ (ไร่)	ขนุน (ไร่)	มังคุด (ไร่)	มะพร้าว (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)
เมืองระยอง	278,134	180,290	4,991	1,307	758	40	1,243	0	1,528	6,626	2,003	2,844	1,091	9,884	711	83,061	574
แกลง	435,344	325,617	13,876	2,205	1,095	1,095	364	0	573	41,742	1,398	888	5,168	7,504	2,878	147,902	3,487
บ้านค่าย	250,194	214,298	7,614	6,449	3,373	10	1,775	0	202	2,268	280	323	243	5,818	700	112,348	505
ปลวกแดง	343,587	119,383	3,768	7	18,377	1,969	10,488	309	3	467	58	4	271	76	242	71,087	13,080
บ้านฉาง	121,158	39,808	1,451	5	642	60	10,073	641	0	26	4,628	0	0	71	1,611	4,168	1,908
วังจันทร์	176,045	148,889	4,312	103	1,783	360	1,742	735	107	10,717	93	118	3,857	1,255	39	86,883	10,911
เขาชะเมา	177,252	143,563	4,917	470	1,985	1,097	483	0	1,421	11,526	0	1,005	1,521	5,297	0	94,429	1,730
นิคมพัฒนา	169,959	111,935	1,835	7	16,015	3,375	5,160	0	29	278	858	21	406	221	932	17,164	350
รวม	1,951,673	1,283,783	42,764	10,553	44,028	8,006	31,328	1,685	3,863	73,650	9,318	5,203	12,557	28,126	7,113	617,042	32,545
พื้นที่ให้ผล (ไร่)				10,475	30,206	5,220	31,272	1,278.5	3,791	64,469	4,690	5,108	10,923	27,594	6,298	512,763	29,786
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)				502	6,195	6,005	4,596	9,770	472	1,677	1,636	1,542	2,301	694	850 ผล / 700 ผล	197	2,738
ผลผลิตรวม (ตัน)				5,258	187,140	31,346	173,736	12,491	1,791	108,093	7,671	7,877	25,136	19,150	4,759	101,267	81,542
ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ที่สวน (บาท/กก.)				7.92	5.85	10.44	2.47	0.85	26.80	99.96	19.08	28.41	13.70	59.89	[illegible]	35.58	3.18
มูลค่าผลผลิตรวม (ล้านบาท)				41.63	1,094.53	327.25	428.48	10.62	48.00	10,804.98	146.34	223.79	344.32	1,146.89	56.86	3,602.58	259.20

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง ธันวาคม 2562

พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดระยองมีพื้นที่ถือครองในปี 2562/2563 มีพื้นที่ 1,951,673ไร่ พื้นที่ทางการเกษตร 1,283,783 ไร่ ครอบครัวที่ทำการเกษตร 42,764 ครอบครัว พื้นที่ข้าวนาปี 10,533 ไร่ พื้นที่ปลูกสัปปะรด 44,028 ไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 31,328 ไร่ พื้นที่ปลูกลองกอง จำนวน 3,863 ไร่ พื้นที่ปลูกอ้อย 1,685 ไร่ พื้นที่ปลูกทุเรียน 73,650 ไร่ พื้นที่ปลูกมะม่วง 9,318 ไร่ พื้นที่ปลูกเงาะ 5,203 ไร่ พื้นที่ปลูกขนุน 12,557 ไร่ พื้นที่ปลูกมังคุด 28,126 ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าว จำนวน 7,113 ไร่ และพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน 617,042 ไร่

สาขาปศุสัตว์ : เกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าในภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไก่และเป็ด เป็นผลเนื่องจากราคาเป็นสิ่งจูงใจและการได้รับการส่งเสริมเงินกู้จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น เงินกองทุนหมู่บ้าน เงินกู้ช่วยเหลืออื่นๆ โดยจำนวนผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในแต่ละอำเภอมีปริมาณแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลสัตว์เลี้ยงจำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	รวม	โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	แพะ	แกะ	ไก่	เป็ด	นกกระทา	อื่นๆ
รวมยอด	**5,474,148**	**16,740**	**743**	**203,552**	**1,140**	**112**	**4,783,428**	**466,580**	**1,400**	**453**
เมืองระยอง	1,444,581	5,837	197	44,216	158	-	1,318,793	74,027	1,200	153
บ้านฉาง	82,331	1,144	5	-	259	-	79,776	1,132	-	15
แกลง	1,928,906	3,020	388	100,808	108	40	1,732,391	92,133	-	18
วังจันทร์	165,750	277	-	10,633	20	-	144,474	10,325	-	21
บ้านค่าย	429,743	5,060	61	9,992	43	-	412,947	1,534	-	106

อำเภอ	รวม	โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	แพะ	แกะ	ไก่	เป็ด	นกกระทา	อื่นๆ
ปลวกแดง	804,090	495	88	31,757	262	35	514,427	256,920	-	106
เขาชะเมา	103,029	61	-	5,400	-	-	67,302	30,066	200	-
นิคมพัฒนา	515,718	846	4	746	290	37	513,318	443	-	34

หมายเหตุ : หน่วยเป็นตัว

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระยอง ธันวาคม 2562

เกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ไก่ จำนวน 4,783,428 ตัว ซึ่งพบเกษตรกรเลี้ยงมากในอำเภอแกลง และเมืองระยอง ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ เป็ด จำนวน 466,580 ตัว ซึ่งพบเกษตรกรเลี้ยงมากในอำเภอปลวกแดง และอำเภอแกลง ตามลำดับ และเกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ แกะ จำนวน 112 ตัว

การประมง อาชีพทำการประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมของประชาชนชาวระยอง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ สภาวะภูมิอากาศที่เหมาะสม ส่งผลให้ท้องทะเลมีสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ การที่มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 100 กิโลเมตรเศษ อาชีพประมงน้ำเค็มจึงเป็นอาชีพที่สำคัญ มีการทำประมงเชิงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้าน ประมงเรือเล็กตามแนวชายฝั่งทั่วไป รวมทั้งการทำประมงน้ำจืดและ น้ำกร่อย เนื้อที่ทำการประมงทะเล ประมาณ 1,500,000 ไร่ เรือประมง 1,822 ลำ สมาคมประมง 6 สมาคม กลุ่มเกษตรกรทำการประมง 36 กลุ่ม สหกรณ์ประมง 2 สหกรณ์ ท่าเรือประมง 45 ท่า ส่วนการทำประมง น้ำจืดมีเนื้อที่ทำการประมงน้ำจืดมีจำนวน 63,080 ไร่ สัตว์น้ำจืดที่สำคัญคือปลาดุก ปลานิล ปลาสวาย ปลานวลจันทร์ ฯลฯ

ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลจำนวนเรือประมงที่ได้เสียค่าอาชญาบัตรเครื่องมือทำการประมง

ประเภทเครื่องมือ	เครื่องมือในจังหวัด	จำนวน(ลำ)
ประเภทอวนล้อมจับ	อวนล้อมจับปลากะตักกลางวัน	41
	อวนล้อมซั้ง	123
	อวนล้อมจับปั่นไฟ	21
ประเภทกางกั้นแล้วลาก	อวนทับตลิ่ง	1
ประเภทอวนลาก	อวนลากแผ่นตะเฆ่	49
	อวนลากคู่	6
ประเภทอวนครอบ	อวนครอบหมึก	483
	อวนครอบปลากะตัก	21
ประเภทอวนติดตา	อวนจมปู	557
	อวนจมปลา	5
	อวนจมกุ้ง	8
	อวนลอยปลา	254
	อวนล้อมติดปลาทู	3
	อวนจมปลากองหิน	2
	อวนจมหมึก	2

ประเภทเครื่องมือ	เครื่องมือในจังหวัด	จำนวน(ลำ)
ประเภทอวนรุน	ระวะรุนเคย	1
ประเภทลอบ	ลอบปลา	10
	ลอบหมึก	59
	ลอบหมึกสาย	4
	ลอบปูม้า	43
	ลอบกั้ง	1
	ลอบปูดำ	1
ประเภทโพงพาง	โพงพางหลัก	4
ประเภทเบ็ด	เบ็ดมือ	51
	เบ็ดลาก	62
ประเภทเบ็ดเตล็ด	เก็บหอย	7
	ฉมวก	3

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลเรือประมงไทย กันยายน 2559

จำนวนเรือประมงที่ได้เสียค่าอาชญาบัตรเครื่องมือทำการประมง พบว่า เครื่องมือการทำประมงประเภทอ้วนล้อมจับ มีการใช้อ้วนล้อมชั่งมากที่สุด จำนวน 123 ลำ ประเภทอวนครอบ มีการใช้อวนครอบปลาหมึกมากที่สุด จำนวน 483 ลำ ประเภทอวนติดตา มีการใช้อ้วนจมปูมากที่สุด จำนวน 557 ลำ

ตารางที่ 16 แสดงครัวเรือนที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ		ประเภทการเลี้ยง (ไร่)					ผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (กก.)
	ครัวเรือน	รวมเนื้อที่	บ่อ	นา	ร่องสวน	กระชัง	
	375	**673.32**	**602**	**-**	**6**	**686**	**1,436,660**
เมืองระยอง	30	212.50	85	-	-	-	106,250
บ้านฉาง	19	14.26	23	-	-	-	7,130
แกลง	64	167.12	109	-	1	-	83,560
วังจันทร์	53	31.5	81	-	1	436	715,750
บ้านค่าย	153	149.42	195	-	4	-	74,710
ปลวกแดง	21	47.37	36	-	-	-	23,685
เขาชะเมา	18	14.65	38	-	-	250	407,325
นิคมพัฒนา	17	36.50	35	-	-	-	18,250

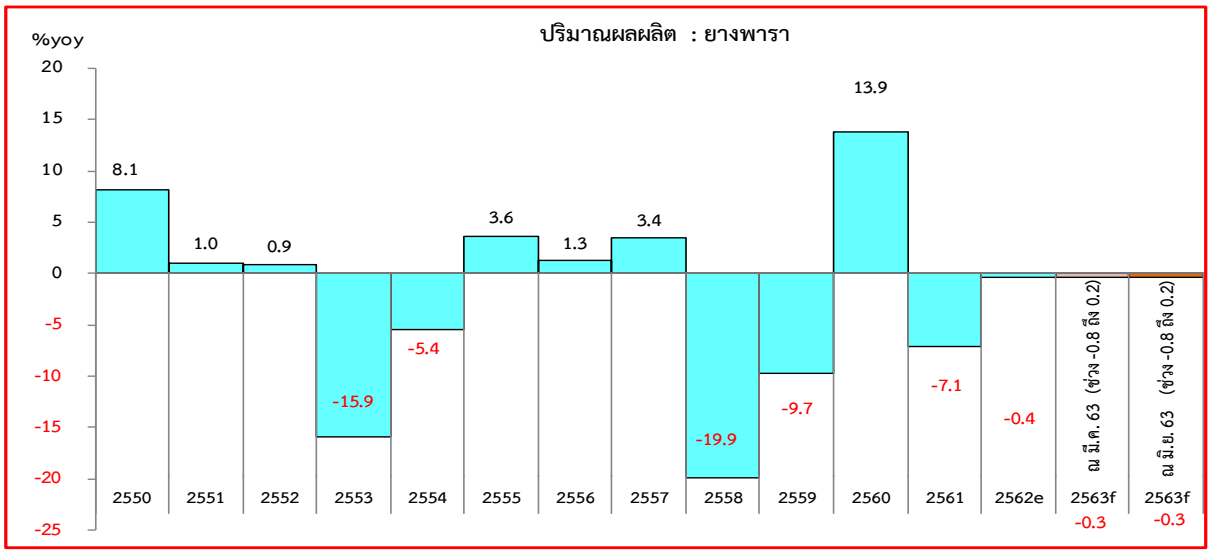
ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดระยอง ปี 2562

ครัวเรือนเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเป็นรายอำเภอ มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน 375 ครัวเรือน เนื้อที่รวม 673.32 ไร่ ผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 1,436,660 กิโลกรัม

วิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรจังหวัดระยอง

พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดมีแนวโน้มลดลงทุกปี พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ ยางพารา สับปะรด มันสำปะหลัง ผลไม้ต่างๆ เช่น ทุเรียน เงาะ และ มังคุด พืชที่ปลูกมากได้แก่ยางพาราและสับปะรด ส่วนด้านการประมง มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 100 กิโลเมตรเศษ มีเนื้อที่ทำการประมงทะเลประมาณ 1.5 ล้านไร่และเนื้อที่ทำการประมงน้ำจืด ประมาณ 63,080 ไร่ ปัญหาที่ผ่านมา มักจะประสบปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ โดยปัจจัยของปัญหามาจากการเปลี่ยนแปลงราคาผลผลิตในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต มีผลผลิตจำนวนมากออกสู่ตลาดพร้อมๆ กัน ทำให้ผลผลิตล้นตลาด กรณีนี้ทุกภาคส่วนก็ได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินมาตรการควบคุมคุณภาพผลผลิตดำเนินการเข้มข้นกับโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพมังคุดผิวมัน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้มีกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหาทุเรียนด้อยคุณภาพออกสู่ตลาด การส่งเสริมการบริโภคผลไม้คุณภาพโดยการกระจายผลผลิต จัดกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลไม้คุณภาพเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปจำหน่ายนอกแหล่งผลิต ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม/เทศกาลส่งเสริมการบริโภคผลไม้คุณภาพ ทั้งในตลาดกรุงเทพมหานคร ภูมิภาคอื่นๆ ในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ได้รับความนิยมอย่างสูงคือการเปิดสวนผลไม้ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร

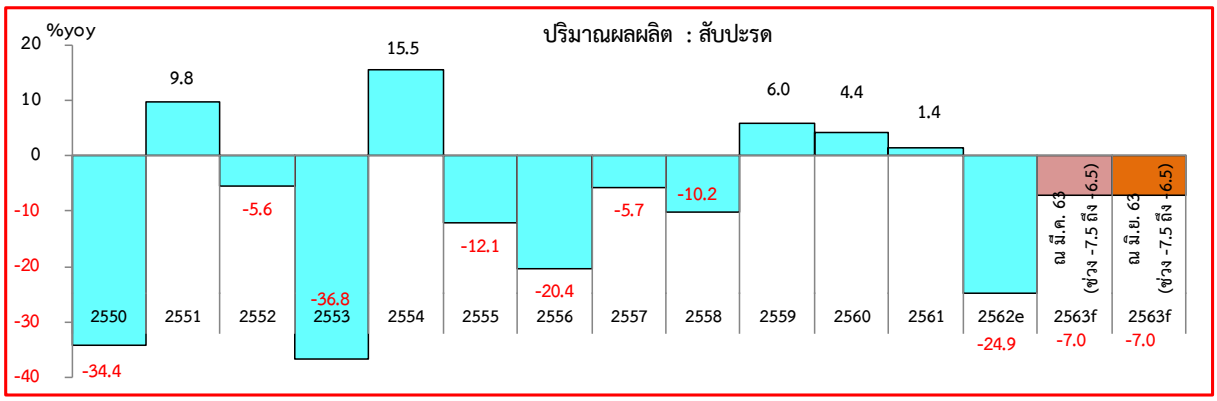
1) **ปริมาณผลผลิตยางพารา** ปริมาณผลผลิตยางพารา ในปี 2563 คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -0.3 เนื่องจากเนื้อที่เปิดกรีดลดลง ส่วนหนึ่งมาจากราคายางพาราที่อยู่ในระดับต่ำ ความต้องการใช้ยางพาราของโลกไม่ขยายตัว รวมถึงขาดแคลนแรงงาน จากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลกำไรดีกว่า เช่น การปลูกทุเรียน ซึ่งมีราคาอยู่ในเกณฑ์ดีมาหลายปี

รูปที่ 9 แสดงพยากรณ์ปริมาณผลผลิตยางพารา 2550–2563

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

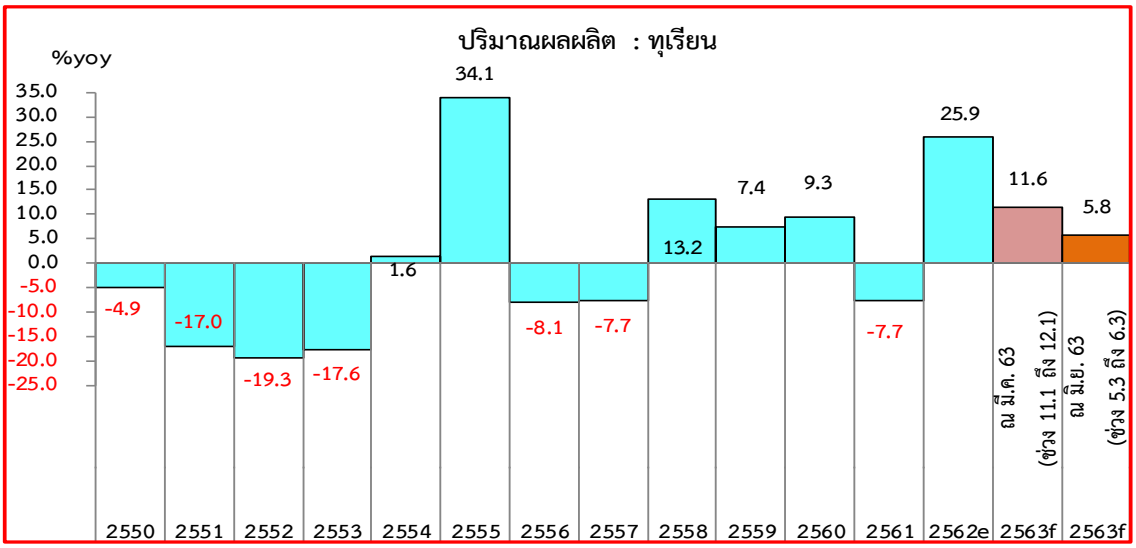
2) ปริมาณผลผลิตสับปะรด ในปี 2563 คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -7.0 จากผลกระทบในเรื่องราคาสับปะรดที่ลดลงในปี 2561 ซึ่งเป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตทั้งประเทศมีมากเกินความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกษตรกรไม่มีเงินทุนซื้อหน่อปลูก ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง และมีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลังมากขึ้น ประกอบกับขาดแคลนแรงงาน และการขยายของพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอปลวกแดง ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง นอกจากนี้ ยังได้รับความเสียหายจากภัยแล้งและโรคเหี่ยว ส่งผลให้ผลผลิตรวมลดลง

รูปที่ 10 แสดงพยากรณ์ปริมาณผลผลิตสับปะรด 2550–2563

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

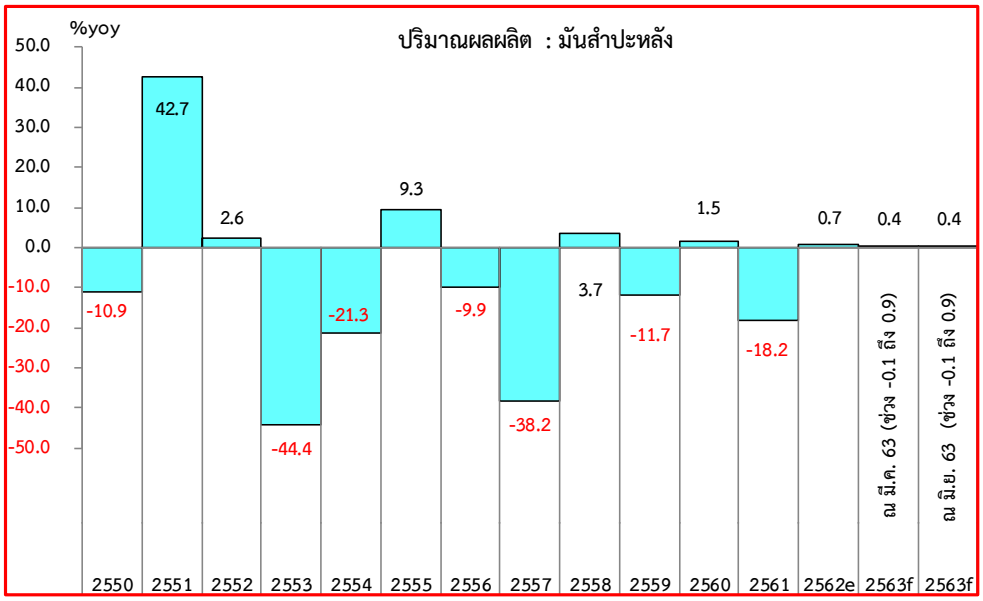
3) ปริมาณผลผลิตทุเรียน ในปี 2563 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.8 เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกใหม่ในปี 2558 และให้ผลผลิตในปี 2562 จำนวน 1,903 ไร่ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับสภาพอากาศเอื้ออำนวยและมีการออกดอกหลายรุ่น ราคาดี จูงใจให้เกษตรกรดูแลรักษาต้นทุเรียนดี โดยผลผลิตที่ติดในช่วงแรกเป็นทุเรียนพันธุ์เบาและทุเรียนที่ใช้สารกระตุ้นการออกดอก โดยจะเป็นพันธุ์กระดุมและหมอนทอง ซึ่งบางส่วนจะทยอยเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 เป็นต้นไป ส่วนผลผลิตจะออกมากช่วงเมษายนถึงพฤษภาคม

รูปที่ 11 แสดงพยากรณ์ปริมาณผลผลิตทุเรียนปี 2550–2563

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

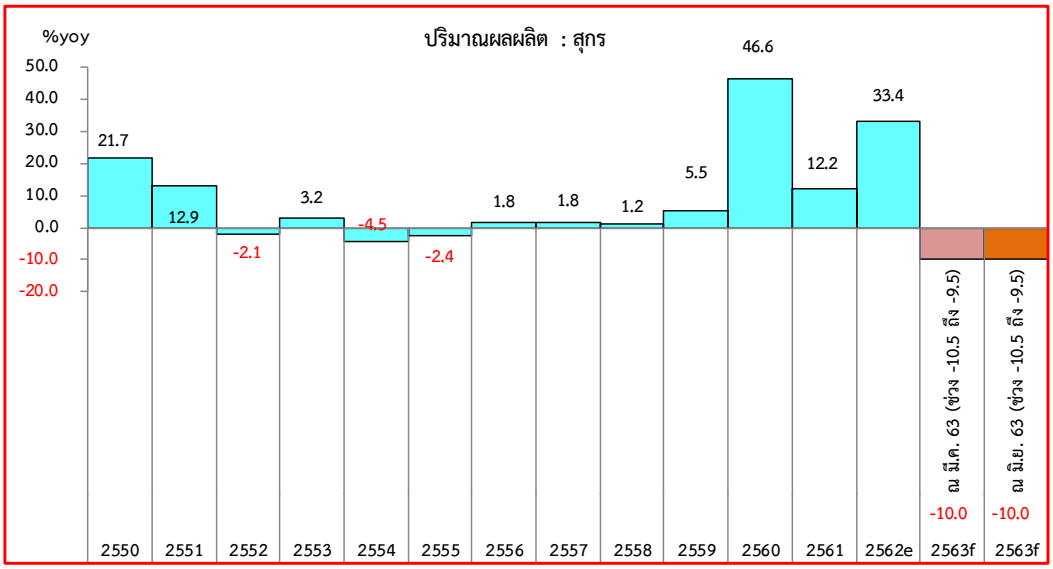
4) ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลัง ในปี 2563 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 0.4 (ชะลอตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 0.7 ตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด แต่ที่ชะลอตัวจากปี 2562 เนื่องจากได้รับผลกระทบของโรคใบด่างและสภาพอากาศที่แห้งแล้ง

รูปที่ 12 แสดงพยากรณ์ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังปี 2550–2563

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

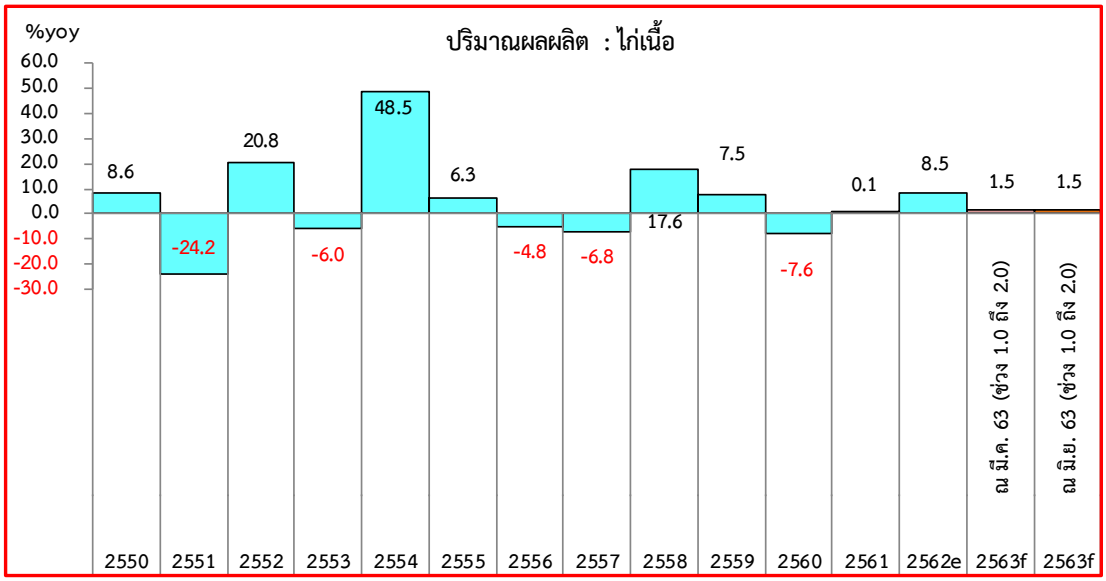
5) ปริมาณผลผลิตสุกร ในปี 2563 คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -10.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ(-10.5)-(-9.5) เท่ากับที่คาดการณ์ไว้เดิม ณ เดือนมีนาคม 2563 ที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -10.0) หดตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 33.4 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และอหิวาต์แอฟริการะบาด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพมากขึ้น การขนส่งล่าช้า และการส่งออกลดลง นอกจากนี้สภาพอากาศที่แห้งแล้ง ทำให้สุกรโตช้า

รูปที่ 13 แสดงพยากรณ์ปริมาณผลผลิตสุกรปี 2550–2563

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

6) ปริมาณผลผลิตไก่เนื้อ ในปี 2563 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.5 (ชะลอตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 8.5 เนื่องจากมีการขยายการผลิตเพื่อรองรับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ โดยการผลิตไก่เนื้อของไทย มีระบบการผลิตที่ปลอดภัย ทำให้ต่างประเทศมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้น หากแต่ที่ชะลอตัวมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้การส่งออกลดลง เนื่องจากติดขัดเรื่องการขนส่งทั้งทางเรือ และทางอากาศ ทำให้ฟาร์มลดกำลังการผลิตชั่วคราว

รูปที่ 14 แสดงพยากรณ์ปริมาณผลผลิตไก่เนื้อปี 2550 – 2563
ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

2) สาขาอุตสาหกรรม

นับจากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกที่กำหนดแนวทางการพัฒนาให้จังหวัดระยองเป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ เป็นศูนย์บริการมาตรฐานการศึกษาและวิจัยด้านเทคโนโลยี และกำหนดให้ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นประตูทางออกให้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ กำหนดพื้นที่บริเวณมาบตาพุด เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม มีท่าเรือน้ำลึกขนส่งสินค้า เป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมสำคัญๆ เช่น โรงแยกก๊าซธรรมชาติ กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี เป็นพื้นที่ศักยภาพสูงในการลงทุนด้านอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้รับการกำหนดเขตการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้อยู่ในเขต 3 ของการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้เปรียบกว่าจังหวัดปริมณฑล ส่งผลให้จังหวัดระยองมีการลงทุนและการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2563 มีนิคมอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเอกชน เขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้นประมาณ 24 แห่ง เนื้อที่ประมาณ 100,000 ไร่ อุตสาหกรรมของจังหวัดระยองมีหลากหลายประเภท เช่น การผลิตรถยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แปรรูป สินค้าเกษตร การผลิตไฟฟ้า การผลิตสารเคมี สร้างมูลค่ารวมในแต่ละ

ปีเกือบ 1 ใน 3 ของงบประมาณรายจ่ายประเทศไทย จำนวนเงินลงทุนรวม 1,428,966.275 ล้านล้านบาท จำแนกโรงงานตามจำพวกโรงงาน มีจำนวน 3,096 โรงงาน จำนวนคนงาน 181,745 80

1. ในนิคมอุตสาหกรรม จำนวน 1,137 โรงงาน
2. โรงงานจำพวกที่ 1 (นอกนิคมอุตสาหกรรม) จำนวน 0 โรงงาน
3. โรงงานจำพวกที่ 2 (นอกนิคมอุตสาหกรรม) จำนวน 152 โรงงาน
4. โรงงานจำพวกที่ 3 (นอกนิคมอุตสาหกรรม) จำนวน 1,807 โรงงาน

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนโรงงานจำแนกตามจำพวกโรงงาน ณ กันยายน 2561

จำพวกโรงงาน	จำนวน (โรงงาน)
ในนิคมอุตสาหกรรม	**1,137**
นอกนิคมอุตสาหกรรม	**1,959**
โรงงานจำพวกที่ 1 (โรงงานที่มีแรงม้ารวมของเครื่องจักร 5-20 แรงม้า และ/หรือมีจำนวนคนงาน 7-20 คน) (ยกเว้นโรงงานที่มีมลภาวะให้จัดเป็นโรงงานจำพวกที่ 3)	0
โรงงานจำพวกที่ 2 (งานที่มีแรงม้ารวมของเครื่องจักรมากกว่า 20 แรงม้าแต่ไม่เกิน 50 แรงม้าและ/หรือมีจำนวนคนงาน 21-50 คน) (ยกเว้นโรงงานที่มีมลภาวะให้จัดเป็นโรงงานจำพวกที่ 3)	152
โรงงานนำพวกที่ 3 (โรงงานที่มีแรงม้ารวมของเครื่องจักรมากกว่า 50 แรงม้า และ/หรือ มีจำนวนคนงานมากกว่า 50 คน หรือเป็นโรงงานที่มีมลภาวะ)	1,807
รวม	**3,096**

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง มีนาคม 2563

นิคมอุตสาหกรรม จำนวน 14 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เนื้อที่ 8,685 ไร่
2. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก เนื้อที่ 3,546 ไร่
3. นิคมอุตสาหกรรมผาแดง เนื้อที่ 540 ไร่
4. นิคมอุตสาหกรรมอิสเทิร์นซีบอร์ด ระยอง เนื้อที่ 8,610 ไร่
5. นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ เนื้อที่ 8,634 ไร่
6. นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย เนื้อที่ 3,220 ไร่
7. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอิสเทิร์นซีบอร์ด เนื้อที่ 17,838 ไร่
8. นิคมอุตสาหกรรมอาร์ ไอ แอล เนื้อที่ 1,692 ไร่
9. นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) เนื้อที่ 2,194 ไร่
10. นิคมอุตสาหกรรมหลักชัยเมืองยาง เนื้อที่ 2,211 ไร่
11. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชระยอง 36 เนื้อที่ 1,281 ไร่

<u>นิคมอุตสาหกรรมรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก</u>

12. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด 4 เนื้อที่ 1,860 ไร่

13. นิคมอุตสาหกรรม ซีพี เนื้อที่ 3,068 ไร่

14. นิคมอุตสาหกรรมสมาร์ท พาร์ค เนื้อที่ 1,466 ไร่

เขตประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1.เขตประกอบการอุตสาหกรรมสยามอิสเทิร์นอินดัสเตรียลพาร์ค เนื้อที่ 1,341 ไร่

2. เขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี เนื้อที่ 4,335 ไร่

3.เขตประกอบการอุตสาหกรรม จี. เค. แลนด์ เนื้อที่ 882 ไร่

4. เขตประกอบการอุตสาหกรรมเครือซีเมนต์ไทยเหมราชระยอง เนื้อที่ 3,551 ไร่

5. เขตประกอบการอุตสาหกรรมโรจนะ ระยอง เนื้อที่ 2,080 ไร่

ชุมชนอุตสาหกรรม จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมนครินทร์อินดัสเตรียลพาร์ค เนื้อที่ 469 ไร่

2. ชุมชนอุตสาหกรรม เอส เอส พี อินดัสเตรียลพาร์ค เนื้อที่ 1,260 ไร่

3. ชุมชนอุตสาหกรรม บริษัท ทุนเท็กซ์ จำกัด 1,497 ไร่

4. ชุมชนอุตสาหกรรม ไอ.พี.พี. 395 ไร่

สวนอุตสาหกรรมจำนวน 1 แห่ง ได้แก่

สวนอุตสาหกรรม ระยองอินดัสเตรียลปาร์ค (Rayong Industrial Park) 1,500 ไร่

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนโรงงานจำแนกตามจำพวกโรงงาน

ลำดับที่	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน
1	ผลิตภัณฑ์จากพืช	36 โรงงาน
2	อุตสาหกรรมอาหาร	182 โรงงาน
3	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	12 โรงงาน
4	สิ่งทอ	21 โรงงาน
5	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า	2 โรงงาน
6	ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์	5 โรงงาน
7	แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	148 โรงงาน
8	เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรือโลหะอื่นๆ	33 โรงงาน
9	ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	38 โรงงาน
10	การพิมพ์ การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์	36 โรงงาน
11	เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	256 โรงงาน
12	ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	25 โรงงาน
13	ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	119 โรงงาน
14	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	284 โรงงาน
15	ผลิตภัณฑ์อโลหะ	143 โรงงาน
16	ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน	61 โรงงาน
17	ผลิตภัณฑ์โลหะ	419 โรงงาน
18	ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล	197 โรงงาน
19	ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	119 โรงงาน
20	ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์	384 โรงงาน
21	การผลิตอื่นๆ	576 โรงงาน
	รวม	3,096 โรงงาน

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง มีนาคม 2563

จำนวนประเภทโรงงานที่มากที่สุด คือ โรงงานผลิตอโลหะ มีจำนวน 419 โรงงาน โรงงานผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ 384 โรงงาน โรงงานผลิตภัณฑ์พลาสติก 284 โรงงาน โรงงานเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี 256 โรงงาน ล้วนแต่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ และมีการลงทุนสูง เมื่อจำแนกรายสาขา สาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ

1. เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี สารและวัสดุเคมีเป็นหลัก อะโลเมติกส์เม็ดพลาสติก จำนวนรวม 256 โรงงาน เงินลงทุนรวม 432,253 ล้านบาท คนงานรวม 13,133 คน

2. ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ จำนวนรวม 380 โรงงาน เงินลงทุนรวม 193,104 ล้านบาท คนงานรวม 40,249 คน

3. ผลิตภัณฑ์จากเคมี เช่น การกลั่นน้ำมัน จำนวน 25โรงงาน เงินลงทุนรวม 102,800 ล้านบาท คนงานรวม 1,730 คน

วิเคราะห์ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง

การพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดระยองจะเติบโตอีกมาก เนื่องจากนโยบายรัฐบาลสนับสนุนการลงทุนของต่างชาติหรือผู้ประกอบการในประเทศต่อเนื่องจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEABOARD) เป็นโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor D : EEC) โดยจังหวัดระยองกำหนดเป็นเมืองการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เมืองนานาชาติ ธุรกิจทันสมัย และเมืองอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมพลังงาน สำหรับการพัฒนาในอุตสาหกรรมหลัก 10 ประเภท ประกอบด้วย

1. การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) คือ

1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive)

2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics)

3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism)

4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology)

5) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future)

2. การเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันและมีผู้สนใจลงทุน ประกอบด้วย

1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics) จะ

2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics)

3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemical)

4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)

5) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

โครงการหลักที่สำคัญ 15 โครงการ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการ

1) โครงการหลักที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการในลำดับแรก จำนวน 5 โครงการ ประกอบด้วย

(1) การพัฒนารถไฟฟ้าความเร็วสูง เชื่อมต่อ 3 สนามบิน

(2) การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3

(3) การพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและการซ่อมบำรุงอากาศยาน

(4) พัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และหุ่นยนต์

(5) การขยายเมืองปัจจุบัน/สร้างเมืองใหม่

2) โครงการสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการในลำดับที่สอง จำนวน 10 โครงการ เป็นโครงการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดดำเนินการตามแผนงาน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ประกอบด้วย (1) รถไฟทางคู่ (2) ทางหลวงสายใหม่ มอเตอร์เวย์ (3) ท่าเรือมาบตาพุด เฟส 3 (4) ท่าเรือจุกเสม็ด (5) อุตสาหกรรมอากาศยาน ซ่อมบำรุง และธุรกิจต่อเนื่อง (6) ปิโตรเคมีขั้นสูงและอุตสาหกรรมชีวภาพ (7) เกษตรแปรรูป (8) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (9) Global Business Hub / Free Economic Zone และ (10) ระบบสาธารณูปโภค น้ำ พลังงาน ขยะ

จากการประเมินคาดว่า จะทำให้ GDP ประเทศขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น 1 แสนคนต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นกว่า 10 ล้านคนต่อปี เกิดฐานภาษีใหม่ 100,000 ล้านบาทต่อปี จะมีการลงทุนภายในระยะเวลา 5 ปี ประกอบด้วย

- การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (Super Cluster/Cluster/10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย) จำนวน 500,000 ล้านบาท
- การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน 400,000 ล้านบาท
- การก่อสร้างเมืองใหม่-โรงพยาบาล-โรงเรียน-ที่อยู่อาศัย 400,000 ล้านบาท
- การท่องเที่ยวคุณภาพ/เชิงคุณภาพอีก 200,000 ล้านบาท

ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับพื้นที่ของจังหวัดระยองประกอบด้วย

1. รายได้สู่พื้นที่ในรูปแบบกองทุนซึ่งจะมีการจัดตั้ง "กองทุนพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม " เพื่อเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตอุตสาหกรรม ควบคู่กับการลงทุน โดยเงินกองทุนจะมาจากการเก็บค่าธรรมเนียมที่ให้บริการกับนักลงทุน

2. พัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม และด้านการท่องเที่ยว จากโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคม การเชื่อมโยงการพัฒนา เช่น รถไฟทางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง การพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา การสร้างปรับปรุงถนนสายต่างๆ ทั้งนี้ ระบบขนส่งขนาดใหญ่ล้วนสิ้นสุดปลายทางที่จังหวัดระยอง ซึ่งในระยะตาอไปจะทำให้มีประชาชน/นักท่องเที่ยว มาเดินทางมาจังหวัดระยองมากขึ้น เศรษฐกิจด้านอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยว การขายสินค้า การเกษตรจะดีขึ้นตามลำดับ

3. กลุ่มธุรกิจได้ประโยชน์ต่อเนื่อง

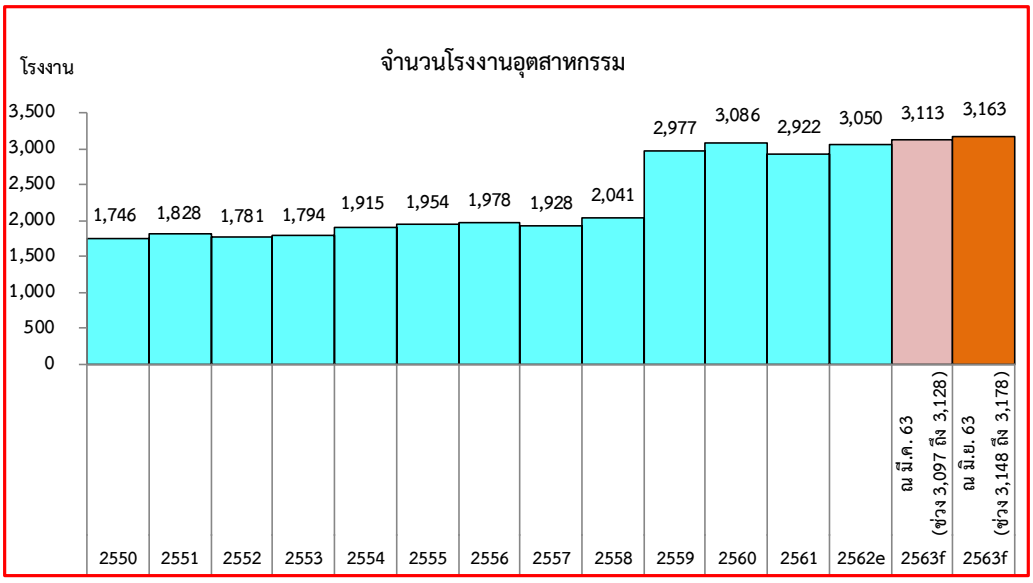
ธุรกิจโลจิสติกส์ : เนื่องจากมีการพัฒนาระบบคมนาคม ทำให้โอกาสการลงทุนของเอกชน โดดเด่นในกลุ่มคลังสินค้าสมัยใหม่ นอกจากนั้น ยังจะช่วยส่งเสริมให้ภาคตะวันออกเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าเชื่อมระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดียเข้าด้วยกัน

อุตสาหกรรมเชื้อเพลงและเคมีชีวภาพ : เนื่องจากประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่หลากหลาย ทำให้เกิดโอกาสในการลงทุนธุรกิจเชื้อเพลิงชีวภาพตามนโยบาย Bio Economy

ธุรกิจท่องเที่ยว จากการพัฒนาเส้นทางรถไฟฟ้าความเร็วสูง และสนามบินอู่ตะเภา จะเป็นการดึงเครื่องบินเช่าเหมาลำตรงสู่เมืองพัทยา โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซียที่มีสัดส่วนถึง 45% ของตลาดนักท่องเที่ยวในพัทยา อีกทั้ง การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกจุกเสม็ด จะสามารถรองรับตลาดท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้ธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องมากกว่าเดิม

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เนื่องจากมีการสร้างเมืองใหม่ขึ้น จะส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวของประชากรมากขึ้นตามพื้นที่ยุทธศาสตร์หลัก การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์จะเริ่มมีการลงทุนมากขึ้น ภายหลังจากที่มีการชะลอการลงทุนมาระยะเวลาหนึ่ง

ในปี 2563 คาดว่าจะมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น 3,163 โรงงาน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 3,050 โรงงาน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 113 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 3.7

รูปที่ 15 แสดงพยากรณ์จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 2550 – 2563

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง